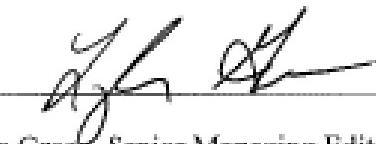

STATE OF NEW YORK)
)
)
) ss
COUNTY OF NEW YORK)

CERTIFICATION

This is to certify that the attached translation is, to the best of my knowledge and belief, a true and accurate translation from Hebrew into English of the attached Declaration of Retired Judge Varda Alshech.

Lynda Green, Senior Managing Editor
Lionbridge

Sworn to and subscribed before me

this 15 day of JUNE, 2022.

JEFFREY AARON CURETON
NOTARY PUBLIC-STATE OF NEW YORK
No. 01CU6169789
Qualified in New York County
My Commission Expires 09-23-2023

UNITED STATES BANKRUPTCY COURT
SOUTHERN DISTRICT OF NEW YORK

SECURITIES INVESTOR PROTECTION
CORPORATION,

Plaintiff-Applicant,

vs.

BERNARD L. MADOFF INVESTMENT
SECURITIES LLC,

Defendant.

In re:

BERNARD L. MADOFF,

Debtor.

IRVING H. PICARD, Trustee for the Liquidation of
Bernard L. Madoff Investment Securities LLC,

Plaintiff,

vs.

THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM,
YISSUM RESEARCH DEVELOPMENT COMPANY
OF THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM
LTD., BEN-GURION UNIVERSITY OF THE NEGEV,
B.G. NEGEV TECHNOLOGIES AND
APPLICATIONS LTD., THE WEIZMANN
INSTITUTE OF SCIENCE, and BAR ILAN
UNIVERSITY,

Defendants.

Adv. Pro. No. 08-01789 (CGM)

SIPA Liquidation

(Substantively Consolidated)

Adv. Pro. No. 21-01190 (CGM)

DECLARATION OF RETIRED JUDGE VARDA ALSHECH

I, Varda Alshech, declare under the penalty of perjury under the laws of the United States of America, as follows:

A. Background and introduction:

1. My name is Varda Alshech and I am a retired judge of the Tel Aviv District Court, Israel. In 1969 I was accredited as an attorney in Israel. In 1978 I was appointed as a judge of the Magistrates' Court in Tel Aviv. In 1987 I was promoted to serve as Registrar in the District Court in Tel Aviv. In 1990 I was appointed to serve as a judge in the District Court in Tel Aviv and in 2006 I was appointed as Vice President of the Tel Aviv District Court, a position I held until my retirement from the bench in 2013.
2. Between the years 1987 and 1999 I presided mainly over civil-commercial cases. In 1999 I was appointed to serve as the Court's director of its Liquidation, Receivership, Rehabilitation and Bankruptcy Department. As part of my role, I presided over some of the most significant liquidation and creditors' arrangement cases in Israel during these years.
3. Since my retirement from the bench, I have been engaged as an arbitrator and mediator and serve as director of several large public companies in Israel. My CV is attached as **Appendix A**.

4. The Plaintiff in the case Picard v. Hebrew University of Jerusalem et. al. (Adv. Pro. No. 21-01190) heard before the Honorable Judge Morris in the United States Bankruptcy Court of the Southern District of New York (hereinafter, respectively: the “Plaintiff” or the “Trustee” and the “Proceeding”) retained my services to analyze and provide my professional opinion regarding the declarations filed on behalf of the Defendants in this proceeding (hereinafter: the “Defendants” or the “Universities”), about the conduct of their employees, personnel, and other representatives, (hereinafter: the “Personnel”) relating to receiving funds from the Yeshaya Horowitz Association (hereinafter: the “Association” or “Yeshaya”), and particularly regarding Prof. Amir Licht’s declaration (hereinafter respectively: “Prof. Licht” and “Licht’s Declaration”).

A.1. The documents I reviewed:

5. The factual background I relied upon is that which appears in Licht’s Declaration, in Chapter 3 (sections 9-13). Additionally, I read the material the Plaintiff’s attorneys sent me, consisting of the Complaint filed by the Plaintiff, the Motion to Dismiss and the Declarations filed on behalf of the Defendants, including the Licht Declaration and I examined the relevant rulings and laws in Israel. Furthermore, I reviewed various documents, including the pleadings filed by the parties herein within the proceedings held between them before the Israeli Court, and part of their appendices, as well as statutes, case law and articles that are relevant to Israeli law.

A.2. The Licht Declaration. - an improperly narrow view of law requiring a holistic approach:

6. The Licht Declaration reviews the law relating to the present case through the prism of Israeli corporate law from an extremely narrow point of view and reaches determinations in respect to the present case as if corporate laws exist in a void and stand alone, meaning that they are detached from the legal system and *sui juris*. In my opinion, Prof. Licht is mistaken in respect to the corporate law as presented in his declaration and in its application, *inter alia*, by selecting the narrow definition of the term “organ” applied in Israeli criminal law, disregarding almost entirely the civil law. He is mistaken to completely ignore the differences between criminal proceedings, upon which he relied, and civil proceedings, such as this proceeding. A graver mistake is to look at things from such a narrow standpoint, and not take a more comprehensive view of the law in its entirety, as part of an entire fabric of law also containing corporate laws. A holistic application of the relevant corporate laws to the present case results in completely different conclusions from those presented in the Licht Declaration. Based on my experience, and because Israeli corporate law is based on the American law, I do not believe that applying Israeli law concerning issues of attribution of vicarious liability and knowledge of the Defendants’ Personnel to the Defendants themselves would yield a result that is different if American law were to apply.
7. The Defendants’ claim that they did not “explicitly authorize” the activity of their Personnel, as well as Adv. Green’s, is of no consequence. Accepting such a claim would allow any corporation to evade liability for its representatives’ actions by claiming it did not explicitly authorize them. As explained in greater detail below, there was no need for the Defendants’ explicit authorization, because for years they consented to the activity every time they received the funds distributed to them by Yeshaya and benefited from them.
8. As I will extensively detail below, in my professional opinion and experience, according to Israeli law in its entirety – by virtue of corporate law and by virtue of other laws – the knowledge and conduct of the Defendants’ Personnel, as well as Adv. Green’s, who were involved in the activities of the Yeshaya Association, are also necessarily the knowledge and conduct of the Defendants themselves.

A.3. Structure and methodology:

9. I will start by reviewing the basis for the corporate law applied in Israel. I will then specify the various additional sets of law pursuant to which Israeli courts attribute vicarious liability to a corporation for those who act on its behalf, including the corporate laws which Prof. Licht relied upon. To complete the discussion, I will also review the issues of action outside the scope of authorization and how, contrary to Prof. Licht's position, the "organ theory" as it developed under the Israeli law renders the Defendants liable for actions of their representatives in Yeshaya, and at the very least imputes to the Defendants the constructive knowledge of their representatives. I will conclude by specifically addressing the Licht Declaration and the failures I found therein, as well as the issue of piercing the corporate veil between some of the Defendants and companies they own which also received funds from Yeshaya. As I shall detail below, the various laws that apply to the relationship between the Defendants and their Personnel as well as Adv. Green, define these relationships in different ways. Thus, and as I shall demonstrate, according to agency laws, they will be viewed as agents of the Defendants, and according to corporate law – organs of the Defendants. This should not be considered a contradiction since these are complementary laws that in this case lead to the same result.
10. In my declaration, the term "**corporate law**" refers to the entire corpus of legislation and case law applicable to an incorporated group of people, including commercial companies, but also for example, associations and other corporations established by law. That is to differentiate from specific references to the Companies Law, 5759-1999 (hereinafter: the "**Companies Law**") which constitutes a part of the corporate law corpus.
11. Unless stated otherwise, the emphases in the various quotations presented in my declaration were added by me and are not in the original quotation.

B. Corporate law in Israel is based on norms from modern Anglo-American law and therefore Israeli law does not conflict with U.S. law:

12. Israeli law relating to corporations derives from and identifies with American law and assumes the American norms which originated in English law.
13. Prof. Licht, in his article "**The Objectives of the Corporation**," 1 Justice & Business. 173 (2004) refers to the American norms and their application in Israeli law. In his article, Prof. Licht writes that Israeli law relating to corporations derives from and identifies with American law and assumes the American norms, as follows:

"It may be generally said that Israeli law safeguards the main delineating lines of the common law system. **In the area of corporate law, the center of gravity has moved in the last generation from reliance on English law to reliance on American law"**
14. Israeli law is derived in great part from American law, both in the area of corporations and in other areas. See, for example, Civ.A. 2705/91 **Rajakh Salem Abu Jakhala v. East Jerusalem Electric Company Ltd.**, ILR 48(1) 554 (1993), in paragraph 5; Cr.A. 2103/07 **Avihu Horowitz v. the State of Israel** (Nevo database, December 31, 2008), in paragraph 35, and also Civ.A. 7276/18 **The Estate of the Late Jane Doe v. the State of Israel Mental Health Center "Maale Hacarmel"** (Nevo database, March 2, 2021), in paragraph 31.
15. Therefore, according to case law and various scholars, including Prof. Licht himself, corporate law in Israel derives inspiration and assumes the norms customary in the United States. In this context, and in our case, there is no contradiction between the Israeli law and the American law.
16. Similarly, there is no contradiction between Israeli and American agency laws applicable to imputation of knowledge in this case.

C. The Defendants' Vicarious Liability and Constructive Knowledge:

C.1. The relationship between agency laws and corporate law – the actions of a corporation through an organ are subject to several laws simultaneously:

17. As it is known, a corporation is a non-human abstract legal personality. As such, in practice, all its actions are performed by a human agent. Even in a chain of companies, at the end of the day there is a human person who carries out an action and/or fails to carry out an action for the corporation. That person may be an officer, director, agent, trustee, bailee, representative or any other term or job definition. Section 46 of the Companies Law defines anyone who acts for the company and according to law whose action is considered as the company's action, as an "organ."
18. Since this is so, several sets of laws apply simultaneously to the actions of such organ and/or agent for the corporation, where the Companies Law only forms part of it, and it also includes agency laws, trust law, corporate law, bailment law, tort law, and so forth. Furthermore, and as I shall mention below, the present Defendants are not ordinary corporations, but public universities, or at least – hybrid entities subject (and accordingly, also subjecting their organs and/or agents) to duties of conduct from public law having an enhanced standard of fairness compared to private law.
19. I will refer to the main laws relevant to the present case – agency laws and corporate law. Corporate law splits into two levels, the criminal level (in which the organ theory is generally applied) and the civil level which is relevant to the present case. Agency laws and corporate laws are not alternative laws but rather apply simultaneously.
20. Prof. Licht referred briefly to agency laws in Israel (on pages 27-30 of the Licht Declaration) only to determine that the law in Israel does not recognize the ratification of acts of the Defendants' senior Personnel, because they (the Personnel) did not clearly present themselves as agents of the Defendants. According to Prof. Licht, under the law in Israel, when a person does not purport to present himself as an agent, there cannot be an act of ratification, and no agency relationship will be created. This is because, according to Prof. Licht, ratification requires the agent to present himself as being an agent or as an organ of the principal, and that the principal, after having learned about the agent's acts, will choose to ratify the agency (*Id.* at section 71). It seems that Prof. Licht's position is that the agent must actively present himself as agent of the principal so that the agency is satisfied and that the principal, after having learned of the agent's acts, has to actively ratify his acts. I believe Prof. Licht to be mistaken on this matter. As I shall explain below, Israeli law recognizes agency by conduct, even if it is not disclosed and explicit, and ratification of the agency by conduct. This is stated explicitly in the plain wording of the law.
21. In Israel, acts performed by a corporation through its organs and/or its agents are simultaneously included within agency laws and within corporate law. The laws on this matter are cumulative and apply alongside each other. This was determined by the Supreme Court in C.A 4371/12 **Ilan Segev, CPA v. Shafir Buildings Industries (2002) Ltd.** (Nevo Database, September 17, 2014), in section 43.

C.2. Vicarious liability of public entities for the activities of an organ on their behalf – under the Agency Law:

22. As indicated by the Trustee's allegations in the complaint filed within these proceedings, and as also appears in the Licht Declaration on behalf of the Defendants, some of the Defendants' Personnel – i.e., employees and office holders who worked there, were highly senior office holders and also served

at the same time in various other positions at the Yeshaya Association, including on the managing board and/or the audit committee and/or in entities Yeshaya created for the purpose of distributing funds.

23. The Agency Law, 5725-1965 (hereinafter: the “**Agency Law**”) prescribes several fundamental principles in respect of the law of agency, whose relevance to the present matter is as follows:

- A. Agency can be in relation to any legal act (with the exception of anything that has to be performed personally).
- B. A person’s agent has the same status as that person himself, to obligate and benefit the principal, and as part of this, the agent’s intention and knowledge are imputed to the principal.
- C. The creation of the agency may be in writing, verbally and even by the principal’s conduct.
- D. The agency applies to any action reasonably required for the performance of the agency.
- E. The presumption of knowledge – a person is deemed to have knowledge if, as a reasonable man, he should have known.
- F. The agency laws apply simultaneously with other relevant laws.

And in the language of the Agency Law (relevant sections):

“1. (a) Agency is the grant of power to an agent to do, in the name or in place of a principal, a legal act in respect of a third party. (b) Any legal act may be an object of agency, except an act which by its nature or under law must be performed personally.

...

2. A person’s agent has the same status as that person himself, and an act of the agent, including his knowledge and intent, binds or entitles the principal.

3. (a) Agency is conferred by written or oral authorization of the agent by the principal, or by notice to the third party by the principal, or by the conduct of the principal toward one of them...

5. (a) Agency extends – unless limited by the authorization – to any act reasonably required for the proper carrying out of its object, but it does not – except by express authorization – extend to proceedings before any court, tribunal, or arbitrator, nor to a compromise, renunciation or gratuitous act...

18. For the purposes of this Law, a person shall be deemed to have knowledge of a thing if he should as a reasonable person have knowledge thereof or if he has received notice thereof in the ordinary way.

19. This Law shall not derogate from the provisions of any law regulating a particular category of agency relationships.”

24. The simple and clear provisions of the Agency Law are therefore sufficient to lead to the conclusion that Prof. Licht’s position is incorrect. The present case is covered by all the simple and clear provisions of the Agency Law listed above.

C.2.(i) The existence of agency is not conditioned upon written authorization or formal presentation of the agent as such:

25. According to the Agency Law, there is no need for the Defendants to confer explicit written authorization to their agents in the Yeshaya Association in order to represent their interests and vote to approve the transfer of funds to the Defendants for the Defendants’ objectives. According to the Agency Law, there is also no need for the Defendants’ Personnel or Adv. Green to present themselves as the Defendants’ agents. Prof. Licht does not rule out the fact that they acted for the benefit of the Defendants and their objectives. The actual conduct of the Defendants pertaining to this matter, over the years, is what established the agency. Pertinent to this matter are the determinations of the Supreme Court in C.A. 502/78 **State of Israel v. Yerucham Nissim**, ILR 35(4) 748 (1981), as follows:

“12. ... X is deemed to be the long arm of Y – and therefore as his agent with respect to vicarious liability in tort – if X’s act is not carried out independently on his own but is carried out within the scope of Y’s business activities, in a manner dissimilar to an external business service provided to Y, but as activity constituting an internal and integral part of Y’s business activities. In such circumstances, X’s act is an internal part of Y’s total activity

and may be regarded as one of the organs constituting the entire body of activity. In these circumstances, X may be regarded as the long arm, because he is a living organ from Y's entire system."

C.2.(ii) Imputing the knowledge and conduct of the Defendants' Personnel's as well as Adv. Green's on to the Defendants themselves by virtue of the Agency Law:

26. There is no way to view the agents who operated on behalf of the Defendants, other than as integral limbs of the Defendant public/hybrid entities. I should emphasize that under section 2 of the Agency Law "A person has the same status as the agent himself" even with respect to intention and knowledge. Therefore, the intention and knowledge of the humans who promoted and approved the transfer of funds from the Yeshaya Association to the Defendants, the Defendants' agents, are imputed to and deemed to be the intention and knowledge of the Defendants themselves. Therefore, when the funds were received at the Defendants, it is presumed that they knew with certainty and intended to receive the funds (identical knowledge between them and their agents).
27. Furthermore, according to the additional presumption on this matter prescribed in section 18 of the Agency Law as specified above, a person is deemed to have knowledge of what s/he should have known as a reasonable person. In the present case, there is a clear and obvious presumption that all those "persons involved in the work" who annually approved Yeshaya's financial statements knew that these were considerable sums of money coming from the United States from an account "at a broker in the U.S." as was clearly stated in these statements. This is knowledge of a "reasonable person" which the Agency Law speaks of.
28. The above comments are added to the Israeli legal norms under which public, or at least hybrid private-public, entities such as the Defendants are required to act with enhanced good faith and special fair dealing. Such was held for example, in Civ.A. 3979/01 **Isco Building and Properties Ltd. v. Israel Land Administration**, ILR 57(5) 423 (2003), and in HCJ 4289/00 **Abramowitz Heddy et al. v. Prime Minister of Israel** (Nevo Database, December 10, 2009). The duty to act with enhanced good faith and special fair dealing enhances both the presumption of Defendants' knowledge about the source of the funds they received as well as their responsibility for the actions of their agents where the funds are turned out to not be legitimate.

C.3. Vicarious liability and presumption of knowledge - under the Tort laws:

29. In addition to the agency laws, the actions and knowledge of the Defendants' Personnel as well as those of Adv. Green, can also be imputed to the Defendants under Tort Laws. The Civil Wrongs Ordinance [New Version] (hereinafter: "CWO") prescribes the responsibility and liability of a principal for the acts performed on his behalf by his agent, as well as prescribes a presumption of knowledge, as follows:

"13. (A) For the purposes of this Ordinance, an employer will be liable for any act committed by his employee –

- (1) if he has authorized or ratified that act;
- (2) if it is committed by the employee in the course of his employment;

Provided that –

- (a) an employer shall not be liable for any act committed by any person not being another of his employees, to whom his employee has without his authority, express or implied, delegated his duty;
- (b) a person who is compelled by law to use the services of another person, in the choice of whom he has no discretion, is not liable for any act committed by that other in the course of such employment.

(B) An act shall be deemed to have been done in the course of an employee's employment if it is done by him in his capacity as an employee and whilst he was performing the usual duties of and incidental to his employment, notwithstanding that the act was an improper mode of performing an act authorized by the

employer; but an act shall not be deemed to have been so done if it is done by an employee for his own ends and not on behalf of the employer.

(C) For the purposes of this Section, act - includes omission.

14. For the purposes of this Ordinance, any person who employs an agent, not being his employee, to do any act or class of acts on his behalf shall be liable for anything done by such agent in the performance of, and for the manner in which such agent does, such act or class of acts . . .

17. Whenever under the provisions of this Ordinance it is necessary to allege or prove knowledge, the knowledge of an agent or of an employee shall be deemed to be the knowledge of his principal or employer if such knowledge was acquired by the agent whilst acting for and on behalf of his principal, or was acquired by the employee in the course of his employment in connection with the matter or thing in respect of which the knowledge is necessary.”

30. The CWO therefore also establishes both the liability of the Defendants for the actions performed on their behalf by their agents and the presumption that they knew of the transfer of funds to them, because according to the CWO, the knowledge and conduct of an employee or agent is deemed to be the knowledge and conduct of the employer or his principal.

31. In respect of the vicarious liability and presumption of knowledge under the Agency Law and CWO, I saw fit to present the language of the Law and Ordinance alone because, as may be seen, it is clear and sufficient. The case law on this matter is extensive, but there is no need to present it, considering the simplicity and clarity of the matter. It is worth emphasizing that this case involves agency by conduct which continued for many years. The Personnel, namely managers, professors and the other office holders involved in the activity were the Defendants’ agents for years and their activities with Yeshaya were clearly within the scope of their agency. The Defendants knew about the activities of those Personnel and Adv. Green within Yeshaya and agreed to it by happily and gratefully receiving the funds directed to them, as a result of said activities.

32. The Defendants’ current denial of the agency relationship, the agency, and receipt of the benefits of that agency constitutes conduct in bad faith, unfair dealing, and dishonesty, in violation of the common duty to act in good faith and decency, and certainly in violation of the enhanced duty applying to the Defendants as public, or at least hybrid entities.

C.4. Vicarious liability and imputation of knowledge of corporations for the acts of the organ on their behalf – under corporate law:

33. As stated, the agency laws and corporate law apply in tandem and in this sub-chapter, I shall discuss the corporate law. Section 46 of the Companies Law defines an “organ” as anyone operating on behalf of the company, and under the law his act is considered to be an act of the company, as follows:

“46. The company’s organs are the general meeting, the board of directors, the general manager and any person whose acts in any given matter are considered by law or by virtue of the articles of association to be the acts of the company with regard to the matter concerned.”

34. As shall be explained below, according to the interpretation of the law, there is no need for an official position and/or an official appointment on behalf of the company and it is enough that such organ performs actions on behalf of such company. Section 47 of the Companies Law also provides that the company is responsible for all acts of those persons acting on its behalf under law, and that the acts and intentions of the organ are its acts and intentions, as follows:

“47. The acts and intentions of an organ shall be the acts and intentions of the company.”

35. It should be noted that the Companies Law not only refers to acts performed by the organ and fully imputes them to acts of the company, but also further provides and imputes the intentions of the organ as the intentions of the company itself. The essence is simple – imputing not only the act but also the intention. In this case, when the Defendants’ organs acted on their behalf to transfer funds from BLMIS and/or from the Yeshaya Association to the Defendants, the Law imputes the actions and intentions of these organs as the actions and intentions of each of the Defendants themselves. Furthermore,

section 53 of the Companies Law provides that a company is liable in tort, directly, for any wrongdoing committed by its organ, as follows:

“53. (a) A company shall be directly liable in tort for any civil wrong committed by one of its organs.
(b) Nothing in the provisions of subsection (a) shall derogate from a company’s vicarious liability in tort under any law.”

36. In respect of other relevant laws – civil wrongs in torts, liability under the Agency Law, the enhanced standard of good faith by virtue of their being public entities, and the like – reviewed hereinabove, also apply here. The Defendants are liable in torts for all the acts committed for them by their employees, agents, etc., who are deemed in this regard to be the organs of the Defendants. As stated in section 53(b) of the Companies Law, it does not derogate from any further liability of the Defendants under any other law, but this section provides a specific liability whereby a company is liable for the acts and omissions committed by the organs on its behalf.
37. It has been repeatedly held in Israel, including in the ruling of the Supreme Court on this matter by the Honorable Chief Justice Meir Shamgar, OBM in C.A. 725/78 **British Canadian Builders Ltd. v. Yoel Oren**, ILR 35(4) 253 (1981), as follows:

“The company, which is an abstract legal personality, is held in direct liability in tort where an actual tortious act has been committed by anyone considered to be its organ. In this case the company is deemed to be in breach of the obligation imposed on it, by means of the actions of anyone considered to be its organ, meaning the person carrying out its desire, and as its alter ego.”

C.4(i) Implementing the tests of the “organ theory” – obligating the Defendants for the deeds of the organs who acted on their behalf:

38. The Defendants are also liable for the acts of their Personnel as well as the acts of Adv. Green under the “organ theory.” I emphasize that the organ theory is required wherever *mens rea* is required for the determination of liability (generally in criminal law). For example, it was held in the Supreme Court in C.A. 4202/08 **Amar Elsa’ana v. VAT Director** (Nevo Database, July 1, 2010) as follows:

“...The “organ theory” by virtue of which the *mens rea* and the active behavioral component when satisfied in an organ of a corporation are perceived to be the *mens rea* and active behavioral component of the corporation, and this is what permits the imposition of direct liability on the corporation, even where without having any human traits, it did not perform the act “itself”.”

39. The Supreme Court held in respect to the organ theory that the same *mens rea* transferred from the organ to the corporation essentially makes them jointly liable for the criminal act committed, “partners in crime,” as determined in Cr. App. 7399/95 **Nechushtan Elevator Industries Ltd. v. State of Israel**, ILR 52(2) 105 (1998), on page 124, as follows:

“The organ theory which presents the organ as the “human face” of the corporation and regards them both together as one “joint” “entity” is intended to confer human characteristics on the corporation enabling personal criminal liability to be imposed on it – as a corporation.”

40. Indeed, the organ theory has nonetheless been accepted both in relation to criminal law and in relation to civil law “where necessary,” meaning where *mens rea* is needed for the purpose of establishing liability, although, as appears from the case law which discusses this issue, generally, the issues discussed therein concern criminal matters because there is no need for a mental element for the purpose of establishing civil liability. Therefore, the case law relating to the actual implementation of the “organ theory” has been primarily developed in criminal law. At the basis of the “organ theory” are the following two tests:

- 1) The “**Organizational Test**” – the formal status of the organ in the corporation (being an officer with a defined “title,” such as CEO, Vice President, etc.) as a function for the purpose of examining his status in the company.
- 2) The “**Functional Test**” – whether the function actually performed by the corporate officer justifies regarding his acts as acts of the corporation. This is when, as presented in the above case law,

an organ does not necessarily mean a senior officer of the company, and even junior-ranking employees may be regarded as organs.

41. In practice, these are tests create an amorphous definition and not a standard framework for purposes of a definition, and therefore there is no closed list of who should be considered an organ. However, the logic in the definition is clear and includes within “organ” anyone who in practice has a crucial function in the corporation, responsible for its activities and/or actually performing its activity internally and/or externally, whereas the job title is of no practical significance. The case law has determined that above these two tests are essentially considerations of general and legal policy, under which an organ will be recognized as a person binding the corporation in criminal law. Within this framework three auxiliary tests were determined, as follows: (A) Whether the statute did not intend to remove from its ambit the corporation’s liability. (B) Whether the organ’s act was carried out in the fulfillment of his function. (C) Whether the act was for the benefit of the corporation, or at least not directed against it. The matter was summarized well in the judgment of the Tel Aviv District Court (Tel Aviv District) 1420-07 **Zeev Zeevi v. T.R.D. Instrum Ltd.** (Nevo Database, April 28, 2015), as follows:

“The organ theory ... which “presents the organ as the ‘human face’ of the corporation and regards them both together as one ‘joint entity’, which is intended to confer human characteristics on the corporation enabling personal criminal liability to be imposed on it – as a corporation ... The main purpose of imposing liability under the organ theory is to deter the corporation and corporations like it, so that the next time they will avoid the recurrence of the offense by creating supervisory and control mechanisms which are able to prevent in advance any situations leading to the criminal offense: ...

... 115. At the basis of the organ theory is obviously the organ, that senior long arm of the company. Customarily, there are two alternative tests in the case law and literature to examine the question whether X is to be considered an organ in Y corporation. The first test, is the organizational test – under this test, the question whether an individual is an organ will be examined according to his formal status within the corporation ... The second test, is the functional test – whether the function performed by the specific officer justifies regarding his acts as acts of the corporation “whatever the hierarchical status of the person acting in the company may be ...

116. The two tests, which derive from commonsense, do not define the list of office holders that may be organs within a closed list, ... Considerations of legal policy have also not infrequently been part of the determination of the framework, and naturally will have greater weight in borderline cases ... to determine that a corporation is liable under the organ theory for the activities performed by the corporation’s organ, it is necessary to determine that it is appropriate to impose liability on the corporation for the concrete acts of the organ (the Modium Case, pages 383-384). This is a question of legal policy, and over the years the following auxiliary tests have been formed in the case law: first, whether the legislation did not intend to remove from its ambit the corporation’s liability (the Modium Case, at page 385); the second, whether the organ’s act was carried out in the fulfillment of his function (Kremnitzer and Ganaim, at pages 97-98); third, whether the act was for the benefit of the corporation, or at least was not directed against it.”

42. In the present case the answer to all the tests and examinations mentioned above leads to the unequivocal conclusion that the Defendants’ agents are organs who acted on their behalf and the knowledge and acts of their agents should be imputed to the Defendants. Some of the organs and agents who acted for the Defendants in the Yeshaya Association had an official position in the Defendant corporations, so that it is clear that the aforesaid organizational test, in respect of part of the Defendants, is clearly and absolutely satisfied. This is sufficient to accommodate the organ theory in relation to these Defendants. However, as stated above, the organizational test is not everything, and even in a case where the agent does not have a permanent official job title within the corporation, s/he will still be regarded as an organ thereof where the functional test is satisfied. Thus, in the case at hand, the functional test is satisfied because the Defendants were the primary beneficiaries of these money transfers.

43. Furthermore, considerations of “judicial policy,” “general policy,” etc., lead to the imputation of knowledge and conduct to the corporate entity benefiting from an act of its organ. Therefore, the obvious conclusion in this case is the imputation of knowledge and conduct of the organs, i.e., the Personnel and Adv. Green, to the Defendants. To wit, in the present case the main act was the transfer of funds to the Defendants by the Yeshaya Association in which their Personnel and Adv. Green were involved. Not only did these acts benefit the Defendants and/or were performed in their favor, but the Defendants were the primary beneficiaries thereof.

C.4(ii). The case law's definition of a corporation's “organ” for the purpose of determining vicarious liability is broader in civil law than it is in criminal law:

44. Prof. Licht opted to define the term “organ” in its most narrow sense pursuant to Israeli criminal law tests and disregarded almost entirely the civil law. I emphasize that the aforementioned organizational test and the functional test are at the criminal level, and according to which a person will be deemed an organ of a corporation, such that acts or omissions they committed may be considered criminal offenses of the corporation itself. *A fortiori* when dealing with civil matters, such as the present case, these tests will be softer and more flexible.
45. A company's vicarious liability for the acts committed on its behalf by its organ was held extensively in the case law, certainly where there is “an intention to benefit the corporation.” In C.A. 407/89 **Tzuk Or Ltd. v. Car Security Ltd.**, ILR 48(5) 661 (1994), the Supreme Court explained these matters, and also held that an organ of the company with regard to vicarious liability and in tort, an officer who is not senior may also be deemed an organ of the corporation, if his act and intention can be regarded as the act of the corporation itself, as follows:

“An innocent injured party is better off than a guilty wrongdoer: it would be appropriate for the manager, organ or officer to also bear the burden of the company's insolvency in the tort situation. Personal liability is an integral part of the principle that a person who benefits from a risk cannot evade the results of such a risk” ... “We saw that a company may be found liable in tort under direct liability or under vicarious liability. The direct liability arises wherever the organ of the company commits a tortious act. The acts of the organ are imputed to the company. If the organ committed a tort in his capacity as organ, this means the company committed a tort. The acts of an employee who is not an organ are not imputed to the company. However, if the provisions of section 13 of the Civil Wrongs Ordinance [New Version] are satisfied, vicarious liability is imposed on the company. This is the law if the agent of the company committed a tort, as determined in section 14 – then the liability of the company is vicarious. What is the extent of this concept of “organ” ... Even a corporate officer who is not a senior officer may be considered an organ of the corporation....”

46. The question of who an organ is was also discussed in the ruling in Cr. App. 99/14 **State of Israel v. Melisron Ltd.** (Nevo Database, December 25, 2014) (hereinafter: “**Melisron**”), referred to by Prof. Licht, on behalf of the Defendants. The organ theory mentioned at length in the judgment in Cr. App. 3027/90 **Modiim Construction and Development Company Ltd. v. State of Israel**, ILR 45(4) 364 (1991) (hereinafter: “**Modiim**”), is, by its nature, intended for the purpose of examining the question of imputing criminal intent in criminal offenses perpetrated by an organ for a corporation. As previously stated, since we are dealing with civil law and not criminal law, the tests with respect to “who is an organ,” “who is an agent” and such are “softer” because there is no necessity for the heavier burden existing in criminal law. This distinction is missing from Licht's Decl. In any event, also in the **Melisron** judgment, the court held that there is no need for an official function definition or title to transform a person into an organ or agent, but the circumstances are examined according to their substance and not by definitions for appearances' sake. The substance of an organ's activity in a company is examined without a need for the existence of a formal appointment. Thus, in paragraph 141 of Melisron:

“...I should first state that in my opinion, Melisron’s argument that Madar should not be regarded as an organ of the company if only on the ground that he was not employed as the company’s financial director within the company, only externally as a “financial services provider,” is inappropriate. This is because the law is not only satisfied with the way things appear to be but it also examines the substance; this is essential to achieve the most basic purpose of the law – justice” ...

...“company law, as in the present case, is no different to this, and as Gross states: ‘the prevailing approach in company law places the emphasis on the substance of the activities of the company’s organ and not on the formal appointment’ (*Id.* at 124)”.

47. I conclude, therefore, that according to Israeli civil law, the Defendants’ Personnel, as well as Adv. Green, are organs of the Defendants, and there is no significance to the definition of the formal position of each one of them within the Defendants, where it is clear that their actions at the Yeshaya Association, including approving transfer of funds, were performed on behalf of and for the benefit of the Defendants and for their objectives.

C.5. Imputing vicarious liability and knowledge onto a corporation not under organ theory:

48. To complete the picture, I should mention that there may be cases where the organ theory does not apply, and the court will employ other tests for the purpose of imputing the organ’s intention to the corporation to impose criminal liability. Courts have held that even relatively junior officers may be considered an organ for the purpose of imposing criminal liability on the company. Courts have also held that within the scope of the functional examination (to find out whether an individual is an organ), an employee who operated within the scope of his position in the corporation in excess of his authority, and even in breach of the express instructions of his superiors, may also be identified as an organ. See, for example, the judgment of the District Court, Judge Khaled Kabub, Criminal Case 23842-11-11 **State of Israel v. Avraham Levy** (Nevo Database, November 19, 2013):

“... according to the traditional model of the organ theory, within the ambit of the functional examination, an employee who acted within the scope of his functions at the corporation, even when acting in excess of his authority and sometimes even in the course of acting in breach of the explicit instructions of his superiors, may be identified as an organ... In the Nechushtan case, the Supreme Court expressed this position ... when it determined that: ‘Limiting the personal liability of the corporation to acts committed by its organ only within the scope of his authority removes the lifeblood from the organ theory’ (*id.* at 123). Without determining hard and fast rules on this matter, it can be said that there may be cases where the organs of the corporation committed criminal acts in respect of which it is appropriate to impose liability on the corporation itself, despite the fact that these acts were not intended to benefit it... Where the organ acted both with intent to benefit the corporation and also with personal motives, the organ theory may be applied, obviously taking into account all relevant considerations.”

And I should emphasize that there is nothing to prevent a company from being held liable for an act committed by an organ on its behalf in civil law, even where in criminal law, which applies a higher standard, it will not be convicted.

C.6. Constructive knowledge – imputing absolute knowledge when turning a blind eye:

49. The Defendants had agents who acted on their behalf at the Yeshaya Association: members and founders of the Association, some of whom worked at some of the Defendants, some of whom served in formal positions at the Defendants and some of whom acted generally in their agency at the Association and related entities. Section 2 of the Agency Law provides, *inter alia*, that the principal should be imputed with the knowledge that the agent has – see the quote in section 23 above.
50. According to the clear language of the Agency Law, the knowledge attributed to the organs and/or agents of the Defendants, who acted on their behalf at the Yeshaya Association, is directly transferred and imputed to the Defendants themselves. This conclusion is particularly apt in the present case given that these are public corporations which are subject to enhanced duty of good faith and fair dealing.

51. And thus, the Agency Law itself imputes constructive knowledge to the principal and the agent. The Trustee does not have to prove the Defendants' actual positive knowledge of all the accurate facts, because these presumptions are sufficient to determine that the Defendants knew that which was imputed to them. Moreover, a lack of knowledge originating in negligence or turning a blind eye is also deemed to be actual knowledge. On this matter Justice Barak held, in the judgment in the case of **F.H.C. 1740/91 Barclays Discount Bank Ltd. v. Shraga Prost Kostman**, ILR 47(5) 031 (1993), that negligence leading to lack of knowledge amounts to knowledge, as follows:

“According to this provision, when a person knows nothing, but as a reasonable person he should have known about it, he is deemed to have known about it. Negligence in the lack of knowledge is equivalent to knowledge. Therefore, anywhere in the Agency Law where the legal result is contingent on the fact that a person knew something, the same legal result will be reached also where such person did not know anything, but as a reasonable person he should have known”

52. As stated, the CWO also prescribes a presumption of knowledge, as follows:

“17. Whenever under the provisions of this Ordinance it is necessary to allege or prove knowledge, the knowledge of an agent or of an employee shall be deemed to be the knowledge of his principal or employer if such knowledge was acquired by the agent whilst acting for and on behalf of his principal, or was acquired by the employee in the course of his employment in connection with the matter or thing in respect of which the knowledge is necessary.”

53. Thus, the CWO also establishes both the liability of the Defendants for the acts performed on their behalf by their agents and the presumption that they knew of the transfer of funds to them, because the knowledge of the employee or agent is regarded as the knowledge of the employer or his principal. And I should emphasize, willful blindness could serve as knowledge even in criminal law, and the imputation of offenses to a senior officer to bear vicarious liability for acts performed by a more junior employee. Thus, the Supreme Court determined in L.Cr.A. 5502/19 **Yuri Murbayev v. State of Israel** (Nevo Database, August 25, 2019), as follows:

“Willful blindness to the acts of the company’s employees, intended to benefit the company, while stealing money from the public treasury, will not allow them to evade criminal responsibility.”

54. The case law in Israel, including of the Supreme Court, recognized the likelihood of an identity between the organs and the corporation, imputing knowledge of the organs to the company itself, imputing criminal intent in criminal law. The Supreme Court held in the case of Cr.App. 5640/97 **Raphael Reich v. State of Israel**, ILR 53(2) 433 (1999), as follows:

“...The organ managers – they are the brain and center and any act or omission of theirs may be deemed an act of the corporation. This is the identity between the organs and the corporation, by imputing the criminal intent of the organ to the corporation ... the same intent which, upon its formation in the organ, may be imputed to the corporation.”

55. The fact that the Court recognized and imputed the organ’s knowledge to be the company’s knowledge in criminal law has far-reaching significance because it is overwhelmingly clear that the burden in a criminal trial is far heavier than that required in civil law, in a monetary claim, as in the present case. Therefore, since a corporation’s criminal liability has been recognized for offenses committed by the organ on its behalf, where the organ’s intention and knowledge were imputed to the company, *a fortiori* this must be even more so in an “ordinary” civil claim where the “ordinary” burden of proof must be established. The rule according to which the knowledge of anyone acting on behalf of a corporation may be imputed to the corporation was determined in many judgments, including in the Modiim judgment referred to by Prof. Licht. Thus, *inter alia*, it was held in L.Civ.A. 4828/19 **Aryeh Shamam v. Adv. Zeev Desberg** (Nevo Database, December 19, 2019), as follows:

“Knowledge may be imputed to a corporation when its organ – and including a director, senior officer or any other officer whose act may be regarded as the act of the corporation itself – knew or could have known of the facts establishing the cause of action.”

C.7. Act in excess of authorization:

56. Chapter 8 of the Licht Declaration (sections 68-72) includes reference to section 6 of the Agency Law and negates the possibility that the Defendants *ex post facto* ratified the actions of their Personnel or Adv. Green's, within Yeshaya. Section 6 of the Agency Law prescribes in respect of an agent who acts in excess of authorization, as follows:
 - “6. (a) Where a person has acted as the agent of another person without being authorized to do so or in excess of the authorization, the other person may, subject to the provisions of subsection (b), ratify the act *ex post facto*. *Ex post facto* ratification shall have the effect of prior authorization, provided that a right acquired by another person in good faith and for value before ratification shall not be impaired.
 - (b) If at the time of the act the third party did not know that the agent acted without authorization or in excess of his authorization, he may, at his option, so long as the ratification of the act has not come to his knowledge, regard the agent as a party to the act or withdraw from the act and claim damages from the agent.” (Agency Law, 5755-1965).
57. The provisions of the Agency Law regarding acts in excess of authorization and the discussion of this issue are not relevant to the present case because there is no excess of authorization of the Defendants' agents and organs, certainly not when dealing with activity over very many years in which they transferred millions of dollars to the Defendants. It is unthinkable to accept an assertion of an excess of authorization where the principal is aware of what is going on and receives millions of dollars as a result of the agency over many years. On this matter the Defendants' conduct in real time shows there was prior authorization and certainly *ex post facto* ratification and acceptance of the acts of their agents, the organs, operating on their behalf in the Yeshaya Association.
58. Not only did the Defendants not protest to their agents, their organs operating on their behalf and/or for their benefit in the Yeshaya Association, but they encouraged them, both by receiving the funds, and by granting various degrees and honors. According to the Agency Law, *ex post facto* ratification is the same as prior authorization, and in any event the result is identical also considering the existence of other laws, such as those on unjust enrichment, reliance, etc. For example, I held in the judgment I handed down in the case of **Company Liquidation (Tel Aviv District) 2673-08 Pro Interactive Ltd. v. Yogel Marketing Mei-Tal Ltd.** (Nevo Database, July 26, 2012), as follows:

“Whether I examine the parties' relationship under section 6 of the Agency Law, meaning *ex post facto* ratification is the same as prior authorization, or whether I examine the issue according to the law on unjust enrichment and reliance in good faith, the result is the same. ... The liquidator may regard the Respondent and Boroda as jointly and severally liable... .”
59. According to the law in Israel, the substance is the essence and not the definition. Matters are examined according to principles of good faith and the law on unjust enrichment, and not literally, but practically and in principle. In the present case, the fact that the Defendants authorized, the activity of their Personnel in the Yeshaya Association, while benefiting from the funds distributed by Yeshaya to themselves and for fulfilment of their requirements and accepting it with gratitude, establishes an agency relationship between the parties and ratifies the agents' actions. The Defendants cannot distance themselves from their Personnel and Adv. Green, who acted in their behalf and for their benefit, nor from the Yeshaya Association in which they acted. The Court held in Civ.A. 4371/12 CPA Ilan Segev v. Shafir Industrial Buildings (2002) Ltd. (Nevo Database, September 17, 2014), on the matter of an agent exceeding the authorization given to him that “the application of the agency laws does not negate personal liability under other sets of laws.”
60. According to the ruling, even when there is an excess of authorization, the corporation may still be liable under other laws (for example, the Unjust Enrichment Law, and so forth). The Defendants not only did not disassociate themselves from the acts of their agents, but regarding some of them, even encouraged them and allowed them to continue for many years.

D. The Defects in Prof. Licht's Affidavit:

61. First, Prof. Licht conflates criminal and civil matters in relation to corporations, their vicarious liability, the knowledge imputed to them and so forth. It is a commonplace and well-known rule in Israeli law, and probably in most of the world, that because criminal law deals with the law of persons and civil law with monetary laws, in criminal matters the burden of proving the components of the action is “heavier”. This is true when it comes to the heavier burden of evidence at the time of a criminal indictment compared with an “ordinary” civil claim. And likewise true when it comes to the requirement that the language of the criminal law be precise and clear and absolutely defines the details of the offense in question, etc.
62. Therefore, when Prof. Licht presents tests and norms determined in relation to the liability of a corporation in criminal law (the “organ theory”) and attempts to apply these norms to the present case, of a civil monetary claim for restitution, and writes in his declaration that these criminal norms are not satisfied in this case, with all due respect, he is mistaken twice: **First mistake** – the norms are satisfied in this case. **Second mistake** – even if these norms had not been satisfied, this would not have derogated from the corporation’s vicarious liability. This is because even if a conviction is not possible according to these norms in criminal law, this does not preclude imputing knowledge and imposing liability in a civil claim under corporate law, “ordinary” vicarious liability, trusts law, unjust enrichment, liability in torts, etc.
63. I should emphasize and clarify that this does not work backwards. In other words, as I stated in this declaration, I present the norms in the criminal law to hold a corporation criminally liable and prove that the tests and rules set forth in case law apply in this case, which means that this is *a fortiori*. Meaning, if the terms of the test with a higher standard of the criminal law are satisfied in this case, then they are satisfied all-the-more under the lower standard of a civil claim, required for the Trustee’s complaint.
64. Even if there were any merit to the specific interpretation by Prof. Licht for the present case, the attempt to combine all that is stated in Licht’s Declaration into a single frame and a single interpretation, based on a single legal doctrine (the organ theory) is unrealistic and incorrectly applied. In Chapter 4 of his declaration, Prof. Licht presents the “legal questions” he was asked, whereas in section 15.b. of his declaration, Prof. Licht argues that the answer to all the above questions is no. With all due respect, there is no basis for this. In my opinion based on full and holistic view of the entire corpus of relevant Israeli laws, which I reviewed herein, the answer to the questions presented to Prof. Licht is a definitive “yes.”

D.1. Addressing Prof. Licht’s reference to the Modiim judgment:

65. The Licht Declaration includes extensive reference to the ruling in Modiim. This is a ruling which essentially has already been amended by the Companies Law, which was enacted and amended years after the judgment was handed down (*inter alia* by section 46 of the Companies Law quoted by me above). In essence, as may be seen, the Modiim judgment is concerned with a traffic offense committed by a driver on behalf of a company in a vehicle registered in the company’s name and photographed by a traffic camera.
66. It is obvious that the tests prescribed with respect to the criminal liability of a corporation for a traffic violation committed by an organ on its behalf is not relevant to the liability of corporations for the return of funds amounting to millions of dollars transferred to them. A traffic violation (and a relatively minor one) which carries a fine (in a relatively minor amount) is not comparable to committing civil wrongs or unjust enrichment in enormous amounts. It is patently clear that this comparison is not relevant here.

67. In any event, as I explained above, the tests and conditions presented in the Modiim ruling are satisfied in this case and lead to the conclusion that the Defendants should be imputed with the knowledge of those responsible for the acts committed for them by their organs and/or agents in the Yeshaya Association. Beyond this, the customary practice in the courts is to recognize the liability of a company for offenses committed by an organ and/or agent on its behalf, particularly if s/he performed the transfers for the benefit of the company (see the case law I quoted above), and this was also eventually determined in the Modiim judgment itself.
68. Furthermore, in the Modiim ruling itself it was held that the organ theory does not derogate from the “ordinary” vicarious liability which applies to corporations (and to the public), and that it is intended, *inter alia*, to impute the mental element required for the purpose of convicting a corporation of a criminal offense perpetrated by an organ on its behalf, so that the mental element and the knowledge of the organ are imputed to the corporation. And the court determined:

“To wit: the organ theory was not intended to impose on the corporation liability for the liability of the organs. For this purpose, there is the doctrine of vicarious liability. The organ theory assumes that there is a legal norm applicable to the corporation. According to which, certain results arise (whether concerning imposition of liability or an exemption or defense from liability, or on any other matter), if human features have crystallized in the corporation, such as criminal intent (awareness, intention), an active act or such like. The organ theory causes a situation whereby the corporation will be able to manifest these human features. The corporation therefore may be liable (civilly, criminally or otherwise) even if the organ itself is not liable ... In another sense, and from the standpoint of the legal system, absolute personal criminal liability is more “absolute” because with vicarious liability, frequently, the offense committed by the agent or the employee is an offense requiring *mens rea*, and this was satisfied in the one directly responsible (see Cr. App. 378/78 [7] at page 443; Motion 95/80 [6] at page 664). Hence, the liability of the corporation by means of the organ theory is not a branch of strict liability.”

69. The Supreme Court’s ruling is therefore clear. A corporation has vicarious liability for the acts of those persons acting on its behalf, and has also liability in tort for acts it caused. The test for this is mainly a factual one (who committed the act or caused the damage) and the mental element and/or the intention are not of any significance, as they are not necessary and irrelevant on these matters. In the case of criminal law, in an offense where the mental element is required, it is possible by means of the organ theory to impute to the corporation the knowledge, and hence the mental element required. In the Modiim ruling, the company was ultimately convicted of the traffic offense dealt with in the judgment.
70. In my opinion, in the present case, even the conditions and tests at the higher standard required for criminal liability are satisfied according to the aforesaid organ theory. Here, we are dealing with the receipt of considerable amounts of donations. We are also dealing with an association which made advance undertakings to expend funds totaling millions of dollars, without these amounts being in its coffers. It is therefore clear that had it not been for the involvement of the Defendants’ organs and/or agents in the transfer of funds and their knowledge of their source, none of Yeshaya’s members would have dared to sign such an undertaking and the Defendants themselves would not have agreed to rely on it. As was found in the Modiim ruling, corporations are, at the end of the day, operated by humans, and it is clear the humans in this case knew and acted for the benefit of the Defendants.
71. In any event, in the present case, as I mentioned, the entire discussion about the aforesaid criminal law and the organ theory are far beyond what is necessary, because we are not concerned with criminal law but with civil law, in which the burden of evidence and the burden of proof are far lower. In this context of the Modiim judgment, I found the comments of the court in Miscellaneous Motions (Jerusalem Magistrates) 3811/02 **Yedid and Eyal Trading Ltd. v. Israel Police Beit Shemesh** (Nevo Database, June 2, 2002) to be most pertinent, and summarizing the law on this matter, as follows:

“The question is who an organ of the company is for this purpose. In the Modiim ruling this question was left for further review because the company did not attend the trial and it was regarded as personally liable. The test for a person being an organ of a company is an alternative test – organizational and functional. Organizational – according to the position of the person in the company (shareholder, director) and functional – whether it is possible to impute his deeds to the company. This test was

recently prescribed in section 46 of the new Companies Law, but it was acceptable previously in the case law ... ‘With respect to driving a car, according to the test stated in section 23, it seems that it is possible, according to the functional test, to impute the act of the driver to the company and there is no need for the driver of the vehicle to be a director or shareholder of the company. As Prof. Procaccia mentioned above, an offense of the kind being discussed will generally be performed by a “small fry,” in other words, by drivers. Imposing criminal liability on a company for its acts will lead to its managers being concerned about giving appropriate instructions, so that the provisions of the law will be enforced in a better manner. However, even if my conclusion is not accepted, as I shall set forth below, the company will be liable in this case under vicarious liability. ... In the case before us, a driver who is an employee of the company was caught and he committed the offense during a work journey in the company’s service.’... ‘the type of offense concerned is the type of offense wherein vicarious liability must be imputed to the company’... In the case before us, imposing vicarious liability on the corporation will be definitely in the best interest of the public.”

72. From my many years of experience as a judge in the District Court in Israel, according to the current law in Israel, the Defendants should be imputed with the conduct and knowledge of their Personnel, as well as those of Adv. Green.

D.2. Comment on Prof. Licht’s reference to the Melisron ruling:

73. Prof. Licht relies in his declaration on the Supreme Court judgment in Melisron. In Melisron, the Supreme Court expressly held that the tests concerning a person being an organ for a corporation are based on common sense and are not a “closed list” such that it can change according to the structure of the organization, the nature of activity and the method of distribution of powers and authorities, as well as in view of legal policy considerations. My above comments about the Modiim ruling apply even more so to this matter. Here too, it concerns the higher standard that is not required in the present case, particularly in all matters relating to the Melisron ruling which deals with violations of securities laws.
74. In the Melisron case, the Supreme Court essentially held in the judgment that for a corporation to renounce its responsibility for an act performed by an organ on its behalf, it must prove that the act was to the detriment of the corporation. Reading the entire actual Court judgment in the Melisron case shows that the rule determined in relation to the (more serious) criminal law of a corporation is presented therein as follows:

“As for the criminal aspect, relevant to the present case, even though it is mainly a creation of the case law ... as has been determined, nothing in this section can narrow the application of the organ theory as developed in the case law, but it can only give it more explicit entrenchment in primary legislation. 115. At the basis of the organ theory is obviously the organ, that senior long arm of the company. Customarily, there are two alternative tests in the case law and literature to examine the question whether X is to be considered an organ in Y corporation. The first test, is the organizational test ... The second test, is the functional test ... The two tests, which derive from commonsense, do not define the list of office holders that may be organs within a closed list, and for good reason: ‘Indeed, out of necessity, the expression organs and other senior officers of a corporation is somewhat amorphous, and does not delineate an accurate and standard framework for discussion. However, its logic is clear. It is intended to encompass all the deciding figures and the top-ranking institutions of a legal entity, responsible for shaping its policy and executing most of its activities internally and externally, without reference to the titles of the functions or positions. The list of functions and positions is not standard for all corporations, and in part it changes face according to the structure of the organization, the nature of the activities and the method of distribution of powers and authorities of the entity under examination. Considerations of legal policy have also not infrequently been part of the determination of the framework, and naturally will have greater weight in borderline cases’... The case law clearly indicated that we are dealing here with alternative tests...”

75. Furthermore, after the Supreme Court discussed extensively the questions and tests it defined, it held that essentially legal policy considerations in criminal law are those which form the basis of the question whether to criminally convict or not to convict a corporation, where the monetary amount in question is a significant consideration in respect of determining such public policy. Just as in the

Modiim case, in the Melisron case, legal policy considerations in the criminal arena were also what tilted the balance, and in both cases the criminal conviction remained in effect. Also in the present case, according to legal and public policy considerations in Israel at the present time, the Defendants should be imputed with the knowledge and conduct of their Personnel as well as those of Adv. Green.

76. Furthermore, when the Defendants are public (or hybrid) entities they are under an enhanced duty of good faith and fair dealing, and therefore legal policy considerations lead to the conclusion that where a transfer of funds has taken place in such considerable sums that require precautions and scrutiny, the knowledge will be imputed irrespective of the arguments of the recipient of the funds with regard to his knowledge and/or good faith. The trend in Israeli law is that this is the appropriate manner of conduct according to commonsense and fair dealing, and no less than this, due to the strong policy of the war on the black market, money laundering, etc.

D.3. Prof. Licht's reference to the comments of Feller et al.:

77. In section 35 (page 15 of his declaration), Prof. Licht refers to the comments of the scholar Prof. Feller (and later to the comments of Prof. Mordechai Kremnitzer). In the Modiim ruling, the Court quotes the comments of Prof. Feller and presents his theory, as well as sets forth the many arguments against Prof. Feller's position, as follows:

“... See S.Z. Feller, Elements of Criminal Law (Harry Sacker Institute for Legislative Research and Comparative Law, Volume 1, 5744, 105 ... Prof. Feller therefore opines that in principle, no personal criminal liability should be imposed on a corporation (with the exception of criminal strict liability offenses not requiring criminal intent), and the liability of the organs (on the criminal level) and the liquidation of a corporation (on the civil level) is sufficient ... Against this approach it may be said that the social objectives, which society wishes to achieve by means of the criminal law, are consistent with recognition of the personal criminal liability of the corporation. In a modern society, the corporation is a main basis for human activity. There are countries in which there are more corporations than people. Where within the framework of the corporation, conduct takes place which is perceived by society as criminal – tax evasion, violations of planning and construction laws, conducting activity contrary to public morality (soliciting for prostitution) and such like – the values which society wishes to protect are promoted by the imposition of personal criminal liability on the corporation... Indeed, the starting point of Israeli law is that a corporation bears personal criminal liability. In principle, any criminal offense, where the interests protected by it are likely to be harmed by the corporation, imposes personal criminal liability on the corporation.”

78. Hence, the Court did not accept Prof. Feller's position, and as stated, in the judgments on the matter, on the criminal level, it was determined that in practice the test is the result of such legal and public policy. A policy which is also present in this case “so that the wrongdoer will not benefit from his wrongdoing.” The above comments are also correct in respect to Prof. Licht's reference to the comments of the scholars Kremnitzer and Ganaim, which was also discussed in the judgment of the Supreme Court in the Melisron case, which refer to the comments of Kremnitzer and Ganaim, *inter alia*, as follows:

“The first test, is the organizational test - ... see ... M. Kremnitzer and H. Ganaim “The Criminal Liability of Corporations,” Shamgar book – articles – Part 2, 87 (5763-2003) (hereinafter, “Kremnitzer and Ganaim”) ... The second test, is the functional test ... See also ... Kremnitzer and Ganaim, pages 87-88.

116. The two tests, which derive from commonsense, do not define the list of office holders that may be organs within a closed list, and for good reason: ... ‘The list of functions and positions is not standard for all corporations, and in part it changes face according to the structure of the organization, the nature of the activities and the method of distribution of powers and authorities of the entity under examination. Considerations of legal policy have also not infrequently been part of the determination of the framework, and naturally will have greater weight in borderline cases', ... See also Kremnitzer and Ganaim, at page 89) ... A review of the case law of this court shows that to date no use has been made of this test to rule out the application of the organ theory entirely and the discussion, if any, is of a purely theoretical nature (the Modiim case, at page 385); for example, even with the offense of causing death by negligence, which it may be argued, *prima facie*, has a “human” nature, it has been found that a corporation may be found criminally liable in respect of a breach of the Safety at Work Ordinance ... I should add to this that as Kremnitzer

and Ganaim have noted, it is highly doubtful whether it is possible to make a categorical determination and each case should be examined on its merits (Kremnitzer and Ganaim, at pages 94-95) ... As Kremnitzer and Ganaim state, a main justification for imposing liability on a corporation for the acts of an individual derives from the fact the individual acted to benefit the corporation, and therefore, when he acted against the corporation, **it will not be justified to obligate the corporation for his acts** (Kremnitzer and Ganaim, at pages 98-99)"

79. The Court itself, therefore, also determines that in practice it will examine each case on its merits, where legal and public policy considerations may significantly tilt the balance in the direction of making the corporation criminally liable for the acts performed by an organ. In any event, I see no reason to expand on Prof. Licht's reference to the legal scholars, since this is a matter which was discussed at length and decided in the case law, and the theories and concepts raised by scholars, certainly those that were known at the time of handing down the aforesaid judgments, are, with all due respect, not the law in Israel. The Supreme Court of Israel has determined that these are merely theoretical discussions, and that in practice in Israel, even with offenses that are *prima facie* human, knowledge may be imputed to a corporation and it may be found criminally liable, such as causing death by negligence and so forth, as held for example in Cri. C. (Tel Aviv, Magistrate) 3935-02 Tel Aviv District Attorney – Criminal v. Israel Electric Company Ltd. (Nevo Database, December 20, 2005).
80. In practice this means that it is hard to see the forest for the trees. With all the tests, theories, and assumptions it could be possible to lose track of what is important and the basic rules of justice. And the Court has held that this has not been the case, and time after time the Court's eyes have been wide open and it has looked at the result of its case law, beyond the tests themselves, so that it is consistent with the desirable criminal, public and legal liability policy. And in the present case, the desirable policy is that the knowledge and conduct of the Defendants' Personnel as well as Adv. Green's, should be imputed to the Defendants, which are public entities who received to their possession enormous amounts of funds which were obtained as part of a fraud.

D.4. Prof. Licht erred in his determination that a single member of a board of directors cannot be an organ of the company:

81. The tests, as presented above, are whether such organ acted for the benefit of the corporation, and the like, tests of legal and public policy considerations as specified above. All the above tests are satisfied in the present case, and it is clear that the organs of the Defendants acted within the Yeshaya Association to benefit the Defendants and to transfer enormous amounts of funds to them. The current judicial, legal, public, and economic policies in Israel will obligate the imputation of knowledge and conduct to the Defendants.
82. In sections 38 and henceforth of his declaration, Prof. Licht writes things which, with all due respect, are inconsistent with the law in Israel. For example, his comments in section 41 whereby in the absence of specific authorization, a single member of a corporation's managing board will not be deemed an organ of the corporation, his knowledge will not be deemed the knowledge of the corporation and so forth. With all due respect, this is completely incorrect.
83. As quoted above, from the rulings which Prof. Licht himself referred to, the ruling of the Supreme Court in the Modiim case and in the Melisron case, the companies were convicted for acts they did not authorize the organ who acted on their behalf to do. The company Modiim did not authorize the person who drove the vehicle on its behalf to commit a traffic offense and the Melisron company did not authorize its organs to commit securities laws violations. Even though both Modiim and Melisron did not give any authorization to their organs from the outset and did not ratify their organs' acts retroactively in any way, the Court nonetheless, convicted them under criminal law and imputed their organs' actions and knowledge to them, although those organs were not board members.

84. Similarly, to the formal position title pursuant to the organ theory, the matter of the authorization is also of no real significance. Otherwise, any corporation could avoid liability by saying “I did not authorize the performance of the act.” There is no basis for these comments, and they do not correctly describe the current Israeli law. Also, the provisions of section 42 and henceforth of Licht’s Decl., with all due respect, are meaningless. Whether the organ in question exceeded his authorization is of no real importance. In the judgments presented above, and even in the judgments presented by Prof. Licht in his declaration, there is no case in which a company gave authorization to an organ on its behalf to commit a criminal offense. In practice, all the organs in the judgments acted in excess of authority, and this did not change in any manner the criminal conviction of these corporations due to the acts of their organs which were imputed to those corporations.

D.5. Addressing Prof. Licht’s reference to the Gottesdiener ruling:

85. In section 43 of the Licht Declaration, he refers to the Supreme Court ruling in Cr. App. 7621/14 **Aharon Gottesdiener v. State of Israel** (Nevo Database, March 1, 2017) (hereinafter: “**Gottesdiener**”). With all due respect, this is a ruling which is completely irrelevant to the present issue. It involved a fraud in which government employees presented academic and other certificates to obtain wages, while the institutions which granted the certificates failed to meet the required standard. The Court held that the Defendants’ contention that only they were prosecuted and not senior employees in the civil service is incorrect and does not provide an equitable defense. This is because knowledge cannot be imputed to the State about unlawful acts that were committed. This is unrelated to our present case.
86. In this matter it was an argument in defense of the criminal defendants for the purpose of mitigating their own punishment with respect to the State which had employed them, and which did not prosecute other employees, meaning the argument of those claimed to be organs, and not the defense argument of a corporation. I also note that this case as well is a comparison between a criminal matter and a civil matter in the present case, and despite this, the Court in Gottesdiener convicted those involved in the affair.
87. The fact that Prof. Licht saw fit to rest the theory presented in his declaration on the ruling in Gottesdiener serves as a double-edged sword proving that he was unable to present relevant case law of the Court supporting his viewpoint. My above comments are also true with respect to the other rulings mentioned later on page 19 of Prof. Licht’s declaration (including those mentioned there, in footnote number 33). However, since Prof. Licht himself did not provide any details about them, I do not see reason for me to do so and present why they are irrelevant.

D.6. Addressing Prof. Licht’s reference to the Boublil ruling:

88. In sections 46-50 of the Licht Declaration (page 19), he seeks to rely on statements in the ruling of the District Court, in Crim. C. (Jerusalem, District) 22847-12-10 **State of Israel v. Nissim Boublil** (Nevo Database, September 13, 2018) (hereinafter: “**Boublil**”). First, this is a District Court ruling, which offers no novelty or changes compared to the rules that were determined extensively in the case law of the Supreme Court and cited therein, both in relation to the organ theory and in relation to the question of who an organ is. Therefore, with all due respect, there is no real reason to refer to the Boublil ruling, which deals with matters that were decided in a higher-instance court. Second, the Boublil ruling also involves a criminal proceeding and not a civil proceeding, where the standard is lower, and again, also in this judgment, the court criminally convicted the defendants, both the organs and the corporations.
89. In the Boublil ruling, the court decided not to impute the deeds of one of the criminal defendants there, by the name of Foldie Peretz (hereinafter: “**Peretz**”), to an organization named the Israel Builders’ Association (hereinafter: the “**IBA**”), in which Peretz served as one of its 22 presidium members. Prof. Licht claims that the decision not to impute Perez’s deeds to the IBA establishes that a single

member of a corporation's management, which according to its governing documents is not authorized to bind the corporation alone, is not an organ of that corporation. This determination by Prof. Licht is contrary to the law and disregards the specific circumstances of that case (where, in any event, the Association was convicted pursuant to the deeds of another organ) and how different it is than our case. First, Peretz's deeds (boycotting a tender rising to restrictive trade practice) did not and were not intended to benefit the IBA, but rather himself (to the contrary, the IBA received an opinion that his deeds may be unlawful). Second, the IBA did not authorize in advance nor ratify retroactively (to the contrary, the court was convinced that the IBA held a full hearing regarding the proposed move suggested by Peretz and decided not to approve or support it (section 253 the Boublil ruling)). This means that in Peretz's case as discussed in the Boublil ruling, two of the functional test's conditions were not satisfied – Peretz did perform acts that benefited the corporation and the corporation did not approve them in advance nor ratify them retroactively, not expressly or by conduct. Under these circumstances it is understandable why the District Court decided not to view Peretz as an organ of the IBA for that indictment in the Boublil case.

90. It is completely different from the present case in which senior Personnel of the Defendants as well as Adv. Green acted for years and years within the Yeshaya Association to transfer funds in enormous amounts to the Defendants, while the Defendants received these amounts with gratitude. In addition, and as I already noted, this case is a civil matter which does not require the high level of certainty as in a criminal proceeding and that which the Plaintiff seeks to impute on the Defendants is the knowledge of their organs and/or agents concerning the source of the funds Yeshaya transferred to the Defendants and not necessarily any specific act.
91. I emphasize - the Defendants' Personnel did not sit in Yeshaya to approve articles/academic degrees or the promotion of Personnel, nor did they write research papers within Yeshaya, but rather they acted tirelessly to approve and transfer significant sums of money to the Defendants.
92. Prof. Licht quotes sections 243-247, 249 and 260 of the ruling, whereas in my opinion, the relevant sections in which the District Court repeated the well-known rules, are sections 239-242 in which the Court summarizes the law and rules on the issue of imposing criminal liability on a corporation for an offense committed by an organ, exactly like those I reviewed in this declaration, as follows:

"239. ... According to section 23(a)(2) of the Law, a corporation will bear criminal liability for an offense requiring proof of criminal intent or negligence if 'in the specific circumstances and in light of the person's function, power and responsibility in management of the affairs of the corporation, the act in which the offense was committed, and his criminal intent or negligence, should be regarded as the act, intent or negligence of the corporation.'

240. However, even an officer who is not senior may be considered an organ of the corporation, if, according to the corporation's documents or according to any other normative source, their acts and intention are regarded as the act of the corporation itself' ... Two alternative tests were determined on the basis of which the issue of whether a specific person may be regarded as an organ of the corporation may be decided – one test is an organizational test ... and the other test is a functional test ...

241. ... This final question is a question of legal policy, which over the years several auxiliary tests have been formulated intended to help answer this question – the courts are required to examine whether the statute did not intend to remove from its ambit the option of imposing liability on a corporation, whether the act of the organ was carried out in the fulfillment of his function and also whether the act was for the benefit of the corporation, or at least not directed against it. ...

242. ... The case law has determined that the range of situations to be included within the expression 'in the fulfillment of his function' should be interpreted broadly. (*Id.*, in paragraph 120)."

D.7. Prof. Licht's arguments on piercing the corporate veil:

93. At the end of his declaration (sections 77-80), Prof. Licht contends that the piercing of the corporate veil should not be permitted between a company and a subsidiary without the corporate structure having been abused to harm creditors. Prof. Licht is mistaken in this as well.
94. I assume that Prof. Licht's intention is the fact that some of the Defendants acted by means of companies or entities under their control. This is a customary practice in Israel, where public entities and non-profit organizations like the Defendants are performing acts of a clearly commercial nature through companies or entities under their control.
95. Contrary to what was stated in the Licht Declaration, in the present case, in which funds were transferred to the Defendants, or to companies under their control, by organs and agents of the Defendants, where the final destination for the money to be transferred was determined by them, there is no real significance to the separate legal personality of the company from that of the Defendant which owns it. There is no difference between a transfer of funds to a university and a transfer of funds to a company under its full ownership and control.
96. In this case **it would be most reasonable to assume that the Court will pierce the corporate veil.** In this case, all the prescribed alternatives set forth in Section 6 of the Companies Law (see section 77 of Licht's Decl.) apply, and any of them is sufficient to pierce the corporate veil from the companies under the control of the main Defendants (the Universities) and to impute them to the main Defendants themselves. The main Defendants, by means of their organs and agents in the Yeshaya Association that withdrew its funds from BLMIS, decided on the transfer of funds as they saw fit, whether to themselves or the companies under their control. The corporate veil in this instance is of no significance, and, it is clear that piercing the corporate veil is "just and correct." I have already expounded at length about the presumption of the Defendants' knowledge, constructive knowledge, etc., the enhanced good faith required of them considering their being public entities, etc., and this all leads to the conclusion that **the Defendants have no real defense against piercing the corporate veil as aforesaid.**
97. In this case, there is not even a need to resort to the presumption of knowledge determined in section 6(a)(2) of the Companies Law, whereby there is a presumption of knowledge where there is "suspicion over the nature of the conduct." However, above necessity, this presumption of knowledge is also satisfied in this case, and it is presumed that the Defendants knew the source of the funds Yeshaya transferred to them. In a judgment recently handed down by the Supreme Court, in Civ.A. 8416/19 **Adv. Shlomo Ness and C.P.A. Eli Shepler, Liquidators of Agrexco Agricultural Production Company Ltd. v. State of Israel** (Nevo Database, December 22, 2021) it was held that the Companies Law should be interpreted broadly in relation to piercing the corporate veil and the considerations and cases in which the corporate veil should be pierced, and not just in the case of insolvency and liquidation of companies, and that piercing the corporate veil is a "large-scale" measure, as follows:

"...The purpose of piercing the corporate veil is to prevent abuse of the separate legal personality of the company, and to protect external creditors against improper conduct by the company and its shareholders ... In practice, there are a variety of considerations that may be envisaged for petitioning to pierce the corporate veil of a company and expose the shareholders hiding behind the corporate veil, even without the company entering liquidation ... Piercing the corporate veil therefore constitutes an important foundation of company law and is not limited to circumstances of insolvency ... The practical consideration in initiating the process of piercing the corporate veil, only where the corporation has difficulty in discharging its debts, does not dictate a narrow interpretation of the statutory norm. It certainly does not restrict it. To the contrary, in the vast majority of cases, where the amount of debts is too low to justify liquidation proceedings of the company, the piercing of the corporate veil will be chosen as an alternative more practical step ... Piercing the veil therefore serves as a tool to expand the ambit of the conflict, and create a direct conflict between the creditors and the

shareholders. The application of the veil piercing is broad and covers many areas of law ... This is therefore a far-reaching tool, with its own unique character.”

98. Indeed, this is a Supreme Court ruling of recent times, however there is no change of direction. It has reached similar findings in the past. For example, in L.C.A. 510/00 **H. Reshef Contractors (1990) Ltd. v. Ilana Inbar**, ILR 54(2) 712 (2000), the Court pierced the corporate veil between related companies, as follows:

“...Piercing the veil is recognized and possible on any scale, all according to the nature of the matter, both to prevent the shareholders of the company or the company as a corporation, from taking advantage of the separation between them to achieve an improper purpose, involving in any event harm to another person, discrimination against such person or the infliction of damage to such person, and for ‘doing justice, and for integrity and protection of the best interest of the public’ “... There should be no intervention in a conclusion that the requesting company and the debtor company are related companies where, in the specific circumstances, it is appropriate to pierce the veil and regard them as one economic-business entity.”

E. Summary and Conclusions:

99. Given my conclusions with respect to the above legal issues and matters, and weighing the relevant information presented before me, as stated above in my declaration, the necessary conclusion is that under Israeli law in its entirety – both under corporate law and under other applicable laws – the knowledge and conduct of the Defendants’ Personnel, as well as Adv. Green’s, who were involved in approving the transfer of funds from the United States via the Yeshaya Association to the Defendants, is also and necessarily the knowledge and conduct of the Defendants.
100. Pursuant to 28 U.S.C. § 1746, I hereby declare under penalty of perjury that the foregoing statements are true and correct.

[signature]

Varda Alshech
Deputy District Court President (retired)

June 12, 2022

בבית המשפט של ארצות הברית לפשיטות רג'ל המחוז הדורי של ניו יורק תאגיד הגנה על מSKIיעים בניירות ערך	
הליך אדורסרי מס' 08-01789 (CGM)	תובע- המבקש,
פירוק לפי החוק להגנה על מSKIיעים בניירות ערך (מאוחד מהותית)	נגד ברנרד ל. מיידוף השקעות בניירות ערך חברה בחבות מוגבלת, נתבע.
	בעניין :
	ברנרד ל. מיידוף חייב.
	איירווינג ה. פיקארד, נאמן לפירוק של ברנרד ל. מיידוף השקעות בניירות חברה בחבות מוגבלת, תובע,
הליך אדורסרי מס' 21-01190 (CGM)	נגד האוניברסיטה העברית בירושלים, יישום חברה למחקר ופיתוח של האוניברסיטה העברית בירושלים בע"מ, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, ב.ג. נגב טכנולוגיות ויישומים בע"מ, מרון ויצמן למדע, ו- אוניברסיטת בר אילן, נתבעים.

הצהרה של השופט (בדימוס) ורדה אלשיך

אני, ורדה אלשיך, מצהירה בזאת, בכפוף לעונשים בגין עדות שקר שבוחרם ארצות הברית של אמריקה, כדלקמן:

A. רקע והקדמה:

- שמי ורדה אלשיך ואני שופט בדימוס של בית המשפט המחוזי בתל אביב, ישראל. בשנת 1969 הוסמכתי כעורך דין בישראל. בשנת 1978 מוניתי לשיפוט בבית המשפט השלום בתל אביב. בשנת 1987 קודמתי לשמש כרשות בית המשפט המחוזי בתל אביב. בשנת 1990 מוניתי לכהן כשופט בית המשפט המחוזי בתל אביב ובשנת 2006 מוניתי כסגן נשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב, תפקיד בו כיהנתי עד לפרישתי מכיס השיפוט בשנת 2013.
- משנת 1987 עד שנת 1999 שפטתי בתיקים העיקריים בתחום האזרחי – מסחרי. בשנת 1999 מוניתי לשמש כמנהל מחלקת הפירוקים, כינויים, הבראות ופתרונות רג'ל בבית המשפט. במסגרת תפקידיו שפטתי בתיקים הפירוקים והסדרי הנושאים מהגדולים בישראל בשנים אלו.
- מאז פרישתי מכיס השיפוט, אני משמשת כבוררת ומגשרת וכධיקטורית במספר חברות ציבוריות גדולות בישראל. קוורת חיי מצורפים **בנספח א'**.

.4. התובע בתביעה פיקارد נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח' (להלן אדוארסקי מס' 01190-01-21), הנדרה בפני כבוד השופט מורייס בבית המשפט של ארצות הברית לשפטות רג' במחוז הדרומי של ניו יורק (להלן, בהתאם: "התובע" או "הנאמן" ו- "ההליך") שכר את שירותי, על מנת לנתח וליתן את עמדתי המקצועית בהיחס להצהרות שהוגשו מטעם הנتابעים בהליך זה (להלן: "הנתבעים" או "האוניברסיטה"), אודות התנהלותם של עובדים, אנשי סגל ונציגים אחרים שלהם (להלן: "אנשי הסגל") ביחס לקבלת כספים מעומתת ישעה הורויז (להלן: "העמותה" או "ישעה") ובפרט ביחס להצהרתו פרופ' עמר ליכט (להלן בהתאם: "הצהרת ליכט" ו- "פרופ' ליכט").

A.1. המרכיבים שסקרטתי:

.5. הרקע העובדתי עליו התבוסטי הוא זה המופיע בהצהרת ליכט בפרק 3 (סעיפים 9 – 13). בנוסף קראתי את החומר שהעבירו לי עורכי הדין של התובע שכלל את התביעה שהגיש התובע, את הבקשה לסייע על הסוף ואת ההצהרות שהוגשו מטעם הנتابעים, לרבות הצהרת ליכט ובחנותי את ההצלחות והдинאים הרלוונטיים בישראל. עוד עיניתי במסמכים שונים ובhem כתבי הטענות שהגשו הצדדים להליך זה, במסגרת ההליך המתנהל ביניהם בהמ"ש בישראל, ובחלק מהנספחים להם, וכן בחקיקה, פסיקה ומאמרם רלוונטיים לדין הישראלי.

A.2. הצהרת ליכט - נקודת מבט צרה מיידי על דין המחייב גישה הוליסטית

.6. הצהרת ליכט סוקرت את הדינאים בנוגע למקרה דן בראוי התאגידים בישראל באספקט צר מאד, ומגיעה לקביעות לגבי המקרה דן כאילו קיימים דיני התאגידים בחל ריק ובולדיהם איין, קרי הם תלויים ממראכת משפטית ועומדים בפני עצם. לדעתו פרופ' ליכט טועה לגבי דיני התאגידים המוצגים בהצהרתו ויישומים, בין היתר בכך שהוא בוחר בהגדירה הצהרה של "אורגן" המשמשת במשפט הישראלי הפלילי מבלי להתיחס כמעט למשפט האזרחי. הוא טועה בהתעלמו לחלוטין מן ההבדלים שבין הילכים פליליים עליהם הוא מתבסס לבין הילכים אזרחיים כהליך דן. טעות חמורה יותר הינה הסתכלות על הדברים מתוך ראייה צרה כנ"ל, ולא מתוך ראייה כוללת של הדין בכללתו תוך שהוא מסתלב במאגר של הכללים גם את דיני התאגידים. יישום הוליסטטי של דיני התאגידים הרלוונטיים במקרה דן, מוביל למסקנות שונות לחלוטין מלול המוצגות בהצהרת ליכט. בהתבסס על ניסיוני כשופט ומכיוון שдинי התאגידים הישראלים מבוססים על הדין האמריקאי, אני סבורה שיישום של דין הישראלי ביחס לשאלות של ייחוס אחריות שילוחית וידעה של אנשי הסגל של הנتابעים לנتابעים עצם יביא לתוצאה שונה מזו שתתקבל לפי הדין האמריקאי.

.7. טענת הנتابעים שהם לא "אישרו במפורש" את הפעולות של אנשי הסגל שלהם כמו גם של עו"ד גרין, היא חסרת משמעות. קבלת טענה שכזו תאפשר לכל תאגיד לחזק אחריות למשדי נציגיו בטענה שלא אישר אותן במפורש. כפי שIOSB'er בפרוט להלן, לא היה צורך באישור מפורש של הנتابעים, מכיוון שימוש שניים מהם אישרו אותה בכל פעם שקיבלו את הכספיים שישעה חילקה להם ונחנו מהם.

.8. כפי שאפרט להלן בהרחבה, לדעתו המקצועית ומניסיوني, על פי הדין הישראלי בכללתו – הוא מכוח דיני התאגידים וזה גם מכוון של דיניהם אחרים – דיעתם והנהלותם של אנשי הסגל של הנتابעים, כמו גם של עו"ד גרין, שהיו מעורבים בפעילותה של עמותת ישעה, היא גם ובהכרח דיעתם והנהלותם של הנتابעים עצם.

א.3. מבנה ו邏輯:

- .9. בפתח דברי אסקור את הבסיס לדיני התאגדים החלים בישראל. לאחר מכן אפרט את מערכות הדינים השונות והנוספות מכוחן מייחסים בתיהם המשפט בישראל לתאגידי אחריות שליחות למיל שפועלים עבورو ובכללו גם דיני התאגדים עליהם התבפס פרופי ליכט. להשלמת הדיון בנושא אסקור גם את הסוגיות של פעולה בחריגת מהרשאה ואת האופן שבו, בניגוד לעמדת פרופי ליכט, "תורת הארגנים" שהתפתחה בדיון הישראלי מחייבת את הנتابעים בגין מעשי נציגיהם בישעה ולמצער, לייחס לנتابעים את הידע הקונסטרוקטיבית של נציגיהם. אסימום בהתייחסות ספציפית להצהרת ליכט ולכשלים שכחתי בה, כמו גם לנושא הרמת המשך בין חלק מהנתבעים לחברות שבבעלותו אשר גם הוא קיבל כספים מישעה. כפי שאפרט בהמשך, הדינים השונים החלים על היחסים בין הנتابעים לאנשי הסגל שלהם כמו גם לעו"ד גריין, מגדירים את יחסם אלו בדרכים שונות. כך, וכך שאראה, על פי דיני השליחות יראו בהם שלוחים של הנتابעים, ועל פי דיני התאגדים ארגוני של הנتابעים. אין לראות בכך סתירה, שכן אלו דינים משלימים שבמקורה דן מבאים אותה התוצאה.
- .10. בהצהרתי זו המונח "דיני תאגידים" מתייחס מכלול דברי החקיקה וההכלות המשפטיות החלות על חבר בני אדם מאוגד, ובכלל זה חברות מסחריות אך גם למשל עמותות ותאגדים אחרים מכוח חוק. זאת, להבדיל מהתייחסות ספציפית לחוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") המהווה חלק ממכלול דיני התאגדים.
- .11. ככל שלא מצוין אחרת, ההדגשות ביצוטים השונים המובאים בהצהרתי זו הוספו על ידי ואני במקור.

ב. דיני התאגדים בישראל מושגים על נורמות מהמשפט האנגלו-אמריקאי המודרני ועל אין ניגוד בין הדיון הישראלי והאמריקאי:

- .12. הדיון הישראלי בנוגע לתאגדים שואב וمزדהה עם הדיון האמריקאי ומתקבל על עצמו את הנורמות האמריקאיות שהסתמכו במקורן על המשפט האנגלי.
- .13. פרופ' ליכט, במאמרו "תכליות החברה", משפט ועסקים א' תשס"ד, 173 (2004), מתייחס לנורמות האמריקאיות ותחולתן במשפט הישראלי. במאמרו כותב פרופ' ליכט כי הדיון הישראלי בנוגע לתאגדים שואב ומזדהה עם הדיון האמריקאי ומתקבל על עצמו את הנורמות האמריקאיות, כדלקמן:
- "ניתן לומר בהכרלה שהמשפט הישראלי שומר על קווי המתאר העיקריים של שיטת המשפט המקובל בתחום דיני החברות עבר מרכז הכוח בדור האחרון מהסתמכות על המשפט האנגלי להסתמוכות על המשפט האמריקאי..."
- .14. הדיון הישראלי שואב חלקים משמעותיים בו מהדין האמריקאי, הן בתחום התאגדים והן בתחוםים אחרים. ראו למשל, בע"א 2705/91 רג'אח סאלם ابو-ג'ילה נ' חברה החשמל מזרח ירושלים בע"מ, פ"ד מ"ח(1) 554 (1993), בסעיף 5, בע"פ 2103/07 אביחו הווביץ נ' מדינת ישראל (פרסום ב'ינבו', 31.12.2008), בסעיף 35 וגם בע"א 7276/18 עזנון המנוח פלונית נ' מדינת ישראל המרכז לבירות הנפש "מעלה הכרמל" (פרסום ב'ינבו', 2.3.2021) בסעיף .31.
- .15. הנה כי כן, לפי הפסיכה ולפי מלומדים שונים, לרבות פרופ' ליכט עצמו, דיני התאגדים בארץ שואבים השראה ומקבלים על עצם את הנורמות הנהוגות בארץ"ב ואין בהקשר זה ובעניין סתירה בין הדיון הישראלי לדיון האמריקאי.
- .16. באופן דומה, אין סתירה בין דיני השליחות הישראלים והאמריקאים הרלוונטיים- לייחס ידיעה במקרה דן.

ג. אחריות שילוחית וידיעה קונסטרוקטיבית של הנتابעים:

ג.1. היחס בין דיני השילוחות ודיני התאגידים – על פעולות של תאגיד באמצעות ארגן חלים מס' דינים במקביל

כידוע, תאגיד הינו אישיות משפטית ערטילאית, שאינו אדם. כזו, בפועל, כל פעולותיו נעשות על ידי שלוח אנושי. גם בשරשור של חברות, בסופו של דבר יש בן אנוש SMBIZ את הפעולה ו/או חולד את המחדל עבור התאגיד. אותו בן אנוש עשוי להיות נושא משרה, DIRECTOR, שלוח, נאמן, שומר, נציג או כל כינוי או הגדרת תפקיד אחר. סעיף 46 לחוק החברות, מגדיר כל מי שפועל עבור החברה ועל פי דין רואים את פעולתו כפעולתו החבר, כ-”אורגן”.

היות שכז', על פעולותיו של אותו ארגן ו/או שלוח עבור התאגיד חלים בעת ובעוונה אחת מספר מערכות דין, שחוק החברות הוא רק חלק מהם, ובهم ניתן למנות גם את דיני שליחות, דיני נאמנות, דיני תאגידים, דיני שומרים, דיני הנזקון ועוד. בנוסף וכפי שאתייחס בהמשך, הנتابעים דנו אינם תאגידים רגילים אלא אוניברסיטאות ציבוריות, או לפחות – גופים דו מהותיים הcpfim (ובהתאם גם מכפיפים את הארגנים ו/או שלוחים שלהם) לחובות הנהלות מן המשפט הציבורי שהינם ברמה הגינות מוגברת בהשוואה לאלו שבמשפט הפרטי.

אתה ייחס לדינים העיקריים הרלוונטיים לעניינו – דיני שליחות ודיני תאגידים. דיני התאגידים נחלקים לשניים, המישור הפלילי (שבו מיוושמת לרוב תורת הארגנים) והמישור האזרחי הרלוונטי לקרה דן. דיני שליחות ודיני תאגידים אינם דינים חלופיים אלא חלים במקביל.

פרוFI ליכט התייחס בקיצור לדיני השילוחות בישראל (בעמוד 27 – 30 להצהרת LICIT) רק על מנת לקבוע שהדין בישראל אינו מכיר באישור של פעולות אנשי סגל הבכירים של הנتابעים, לאחר ואנשי סגל אלו לא הציגו את עצם בבירור שלוחי הנتابעים. לשיטתו של PROFI LICIT, על פי הדין בישראל כאשר פלוני אינו מתימר להציג עצמו כשלוח לא תיתכן פעולה אישור וללא יוצרו יחס שליחות. זאת, כיוון שלטענתו של PROFI LICIT אישור מהיבש שהשלוח יציג עצמו כשלוח או כארגון של השולח וכי השולח, לאחר שלמד על מעשי השלוח יבחר לאשר את השליחות. (שם, בסעיף 71). נראה שעדותו של PROFI LICIT היא שעל השלוח להציג את עצמו כזרה אקטיבית שלוח של השולח על מנת שהשליחות תתקיים וכי על השולח, לאחר שלמד על מעשי השלוח, לאשר את מעשיו כזרה אקטיבית. אני סבורה שPROFI LICIT שוגה בעניין זה. כפי שאפרט להלן, דין הישראלי מכיר בשליחות שבתנהנות, גם אם אינה גלויה ומכוונת באישור שליחות בתנהנות. הדברים נכתבו במפורש בלשון הפשטה של החוק.

בישראל, פעולות SMBIZ תאגיד באמצעות ארגניו ו/או שלוחיו, נכללות במקביל הו תחת דיני שליחות והוא תחת דיני התאגידים. הדינים בעניין זה הינם מצטרפים, וחלים זה בצד זה. כך פסק בית המשפט העליון בע"א 4371/12 רוי'ח אילן שגב נ' שפיר מבנים תעשיות (2002) בע"מ (פורסם ב'ינבו, 17.09.2014), בסעיף 43.

ג.2. אחריות של גופים ציבוריים לפעולות ארגן מטעם – מבחן דיני השילוחות:

כਊלה מטענות הנאמנו בכתב התביעה שהגיע בהליך זה, וכך גם מופיע בהצהרת LICIT מטעם הנتابעים, חלק מאנשי הסגל של הנتابעים - כאמור העובדים ובעלי התפקידים שעבדו אצלם, בעלי תפקידים בכירים ביותר, שימושו,

בנוסף ובמקביל, בתפקידים כאלה ואחרים בעמותת ישעה, לרבות בועוד המנהל ו/או בוועדת הביקורת ו/או בגופים שি�שעה יקרה לשם חלוקת כספים.

.23. חוק השילוחות תשכ"ה 1965 (להלן: "חוק השילוחות"), קובע מספר נקודות בסיס לעניין דיני השילוחות, שהרלונטיות לעניינו הינו:

- א. שליחות יכולה להיות בנוגע לכל פעולה משפטית (חו"ץ מזו המחייבת להיות אישית).
- ב. שלוחו של אדם כמותו, לחיב ולוות את השולח, ובמסגרת כך הכוונה והידיעה של השלח מיוחסים לשולח.
- ג. יצירת השילוחות יכולה להיות בכתב, בעל פה, ואף בהתנגדות של השולח.
- ד. השילוחות חלה על כל פעולה הדרישה באופן סביר לביצוע השילוחות.
- ה. חזקת ידיעה - רואים אדם כיודע דבר אם היה עליוadam סביר לדעתו.
- ו. דיני השילוחות חלים במקביל לדיניהם הרלונטיים האחרים.

וכלsoon חוק השילוחות (הסעיפים הרלונטיים):

"1.(א) שליחות היא ייפוי כוחו של שלוח לעשות בשם או במו של שלוח פעולה משפטית כלפי צד שלישי. (ב) כל פעולה משפטית יכולה לשמש נושא לשילוחות, חוות פעולה שלפי מהותה או על פי דין יש לבצעה אישית.

2. שלוחו של אדם כמותו, ופעולתו של השולח, לרבות ידיעתו וכוונתו, מחייבת ומזכה, לפי העניין, את השולח.

3.(א) השילוחות מוקנית בהרשותה, שבכתב או בכתב-פה, מאת השולח לשולח, או בהודעה עליה מאת השולח לצד השלישי, או על ידי התנגדות השולח כלפי אחד מהם.

5.(א) השילוחות חלה – בין הגבלה בהרשותה – על כל פעולה הדרישה באופן סביר לביצוע התקין של נושא השילוחות, אולם אין היא חלה – בין הרשותה מפורשת לכך – על הלילכים לפני בית משפט, בית דין או בורר, ולא על פשרה או יותר או פעולה בלי תמורה.

18. לעניין חוק זה רואים אדם כיודע דבר אם היה עליוadam סביר לדעתו או שקיבל עליו הודעה בדרך הרגילה.

19. חוק זה אינו בא לגרוע מהוראות כל דין המסדר סוג מיוחד של יחס שליחות".

.24. הנה כי כן, די בהוראות פשוטות והברורות של חוק השילוחות להוביל למסקנה כי עדותו של פרופי ליכט שגויה. המקרה דן חוסה תחת מלאה הוראותיו פשוטות והברורות הניל של חוק השילוחות.

ג.(2)(ו) קיומה של שליחות אינה מותנית בהרשותה בכתב או בהצגה רسمית של השולח כצד

.25. ע"פ חוק השילוחות, אין צורך בכך שהרשותה יתנו הרשות בכתב מפורשת לשולחיהם בעמותת ישעה, על מנת שייצגו את האינטרסים שלהם ויזביעו על אישור העברת הכספיים לנתבעים לטובת מטרותיהם של נתבעים. על-פי חוק השילוחות אין גם צורך שאנשי הסגל של הנתבעים או עוז"ג גריין ייצגו את עצםם של נתבעים. פרופי ליכט אינו שולל את העובדה שהם פעלו לטובת הנתבעים ומטרותיהם. עצם התנגדות הנתבעים בעניין זה, לאורך השנים, היא שמיימה את השילוחות. יפים לעניין זה קביעות בהמ"ש העליון בע"א 502/78 מדינת ישראל נ' ירוחם ניסיט, פ"ד לה(4) 748 (1981), כדלקמן:

"12. פלוני ייחסב כידו הארוכה של אלמוני – ועל כן כשלוחו לעניין האחריות השילוחית בזיכוי – אם פועלתו של פלוני אינה נעשית באופן עצמאי ממשו, אלא אם היא נעשית במסגרת הפעולות העסקיות של אלמוני, באופן שאינו היא בחינת שירות חיצוני, הנitin לאלמוני, אלא פעילות, המהווה

חלק פנימי ואינטגרלי לפועלתו העסקית של אלמוני. במצב דברים זה פועלתו של פלוני היא חלק פנימי ממערך הפעולות הכלולות של אלמוני, וניתן לראות בה אחד האברים, המהווים את גוף הפעולות כולה. בנסיבות אלה ניתן לראות בפלוני יד ארכאה, שכן הואابر כי מהמערך הכלול של אלמוני".

ג.2(ii) ייחוס ידיעת והתנהלות אנשי הסגל של הנتابעים, כמו גם של עו"ד גריין לנتابעים עצם מכוח חוק השילוחות

26. אין דרך אחרת להסתכל על השולחים שפעלו בשם הנتابעים, אלא כאיברים אינטגרליים בגופים הציבוריים/הדו-מהותיים הנتابעים. אציג כי על פי סעיף 2 לחוק השילוחות "שלוחו של אדם כמותו", גם לעניין הכוונה והידיעה. כך שהכוונה והידיעה של בני האנוש שקידמו ואישרו את העברת הכספיים מעומותיהם ישעה לנتابעים, שלוחיהם של הנتابעים, מיוחות וחשיבות ככוונה והידיעה של הנتابעים עצם. כך, שכאשר התקבלו הכספיים אצל הנتابעים, חשוב הדבר כאשר ידעו בוודאות והתכוונו לקבל את הכספיים (זהות בידיעה ביניהם לבין שלוחיהם).
27. זאת ועוד, ע"פ החזקה הנוספת בעניין זה שנקבע בסעיף 18 לחוק השילוחות כמפורט לעיל, רואים אדם כיודע דבר אם היה עליו כאדם סביר לדעתו. במקרה דנן קיימת חזקה ברורה ונחרצת כי כל ה"עוסקים במלאכה" שאישרו מידיו שנה את הדוחות הכספיים של ישעה ידעו כי מדובר בכספיים בסכומים ניכרים שmaguiim מהריה"ב מחשבון "אצל ברוקר בארה"ב" כפי שנכתב בבירור בדוחות אלו. זהה ידיעה של "האדם הסביר" עליה מדובר חוק השילוחות.
28. לדברים כגון מתווספות נורמות משפטיות בישראל לפיהן על גופים ציבוריים, או למצער גופים דו-מהותיים דוגמת הנتابעים, לפעול בתום לב מוגבר ובהגינות מיוחדת. זאת, כפי שנקבע למשל בע"א 3979/01 **בינוי ישקו ומקרקעין בע"מ נ' מינהל מקרקעין ישראל, פ"ד נז(5) 423 (2003)**, וב-בג"ץ 4289/00 **abermobiz הד' ואח' נ' ראש ממשלת ישראל** (פורסם ב'ינבו, 10.12.2009). חובת תום לב והגינות מוגברת זו מגבירה הן את חזקת הידיעה של הנتابעים בדבר מקור הכספיים שקיבלו, והן את האחריות שלהם למעשיהם של שלוחיהם מקום שנתרברר כי הכספיים אינם כשרים.

ג.3. אחריות שלוחות וחזקת הידיעה - מכוח דיני הנזיקין:

29. מלבד דיני השילוחות, ניתן גם לייחס לנتابעים את מעשיהם וידיעותיהם של אנשי הסגל שלהם כמו גם את אלו של עו"ד גריין, גם מכוח דיני הנזיקין. פקודת הנזיקין [נוסחה חדשה] (להלן: "**פקודת הנזיקין**"), קובעת את אחריותו וחובתו של שלוח למשים שביצע עבורו שלוחו, וכן אף היא קובעת חזקת ידיעה, כדלקמן:
- "13.(א) לעניין פקודה זו יהיה מעביד חב על מעשה שעשה עובד שלו –
- (1) אם הרשה או אישר את המעשה;
- (2) אם העובד עשה את המעשה תוך כדי עבודתו;
- אולם –
- (א) מעביד לא יהיה חב על מעשה שעשה מי שאינו מעבדיו, אלא אחד מעבדיו העביר לו תפקידו ללא הרשות המפורשת או המשותפת של המעבד;
- (ב) מי שהיה אнос על פי דין להשתמש בשירותו של אדם שאין בחירתו מסורה לו, לא יהיה חב על מעשה שעשה האדם תוך כדי עבודתו זו.
- (ב) רואים מעשה כאילו נעשה תוך כדי עבודתו של עובד, אם עשה כעובד וכשהוא מבצע את התפקידים הרגילים של עבודתו והכרוכים בה אף על פי שמעשהתו של העובד היה ביצוע לא

נאות של מעשה שהרשה המעביר; אולם לא יראו כן מעשה שעשה העובד למטרות של עצמו
ולא לענין המעביר.

(ג) לענין סעיף זה, מעשה – לרבות מחדל.

14. לענין פקודה זו, המליק שloth, שאיננו עובדו, בעשיית מעשה או סוג של מעשים למעןו, יהא חב
על כל דבר שיעשה השלוּח ביצועו אותו מעשה או סוג מעשים ועל הדך שבה הוא מבצע אותם. ...

17. כל מקום שלפי פקודה זו יש לטען או להוכיח ידיעה, יראו ידיעתו של שלוח או עובד כדייתו של
שלוח או מעבידו, ובладם שהידיעה נרכשה על ידי השלוּח כשהוא פועל למען שלוחו, או על ידי העובד
תיקו כדי עבודתו לגבי הענין או הדבר שעלהם נדרשת הידיעה".

הנה כי כן, גם פקודת הנזיקין מחייב הון חבות של הנتابעים בגין הפעולות שביצעו עבורם שלוחיהם והן חזקה כי
ידעו על העברת הכספיים אליהם, שכן לפי פקודת הנזיקין רואים את ידיעתו והתנהלוּתו של עובד או שלוח כדייתו
והתנהלוּתו של המעביר או שלוחו.

31. בנוגע האחריות השילוחית וחזקת הידיעה מכוח חוק השילוחות ופקודת הנזיקין מצאתו לנכון להביא רק את לשון
החוק והפקודה, שכן, כפי שניתן להיווכת, היא ברורה ודיב בה. הפטיקה בעניין זה עצמה, אך אין צורך להציגו לאור
פשטות ובהירות הדברים. ראוי להציג כי במקרה דן מדובר בשילוחות בהתקנות שנסמכה למשך שנים. אנשי
הסגל, כאמור המנהלים, הפרופסורים ויתר בעלי התפקידים שעסוקו במלואה, היו שלוחיהם של הנتابעים לאורך
שנים וברור כי מעשיהם בישעה נכללים במסגרת שליחות זו. הנتابעים ידעו על פעילותם של אנשי סגל אלו ושל
עו"ד גrin בישעה והסבירו לה בכך שקיבלו בחף לב ובתודה את הכספיים שהופנו אליהם כתוצאה מפעולותם זו.

32. כפירותם של הנتابעים כיום ביחסו השילוחות, בשלוחות ובקבלת התועלת כתוצאה שליחות זו, מהוות התקנות
בחומר תום לב, בחוסר הגינות, ולא בדרך ישירה, תוך הפרת החובה המקובלת לפעול באופןם אלו, ובוודאי שתוך
הפרת החובה המוגברת שחלла על הנتابעים כגוף ציבוריים, או למצער, דו-מחותיים.

ג. אחריות שלוחית וייחוס ידיעה של תאגידים לפעולות ארגן מטעם – מכוח דין התאגידים:

33. כאמור, דין השילוחות ודיני התאגידים חלים בכפיפה אחת, ובתת-פרק זה אדון בדיי התאגידים. סעיף 46 לחוק
החברות מגדר "אורגן", כל מי שפועל עבור החברה ועל פי דין רואים את פעולתו כפעולה החברה, כדלקמן:

"46. הארגנים של החברה הם האספה הכללית, הדירקטוריון, המנהל הכללי ובכל מי שעלה פי דין, או
מכוח התקנו רואים את פעולתו בענינו פלוני כפעולה החברה לאותו עניין.

34. כמו פרט בהמשך, בהתאם לפרשנות החוק, אין צורך בתפקיד רשמי ו/או במינוי رسمي מטעם החברה וכי בכך
שאותו ארגן מבצע פעולות עבור אותה חברה. סעיף 47 לחוק חברות קובע גם כי החברה אחראית לכל מעשי
הפעלים בשםיה על פי דין, וכי פעולות הארגן וכוונתו הן פעולותיה וכוונונתייה, כדלקמן:

"47. פעולותיו של ארגן וכוונתו הן פעולותיה של החברה וכוונונתייה".

35. יש לשים לב כי חוק החברות אינו מתייחס רק לפעולות שביצע הארגן ומיהحسن ייחס מלא לפעולות החברה, אלא
חוק החברות אף ומוסיף וקובע ומיהיחס את כוונתו של הארגן ככוונות החברה עצמה. פשוטם של דברים הם
עיקרים, היינו לא רק המעשה אלא גם הכוונה. במקרה זה, כאשר ארגני הנتابעים פועלים בשםיה להעבר כספים
מחברת BLMIS ו/או מעמותת ישעה אל הנتابעים, החוק מיהיחס את המעשים שעשו והכוונות שהיו ihnen לאותם
ארגוני, כמעשים וכוונות שהיו לכל אחד ואחד מהנתבעים עצם. זאת ועוד, סעיף 53 לחוק החברות, קובע כי
חברה אחראית בנזיקין, באופן ישיר, לכל פעולה שביצע ארגן שליה, כדלקמן:

"53. (א) חברה חבה במישרין באחריות בנזיקין על עוללה שבוצעה בידי ארגן שלה.

(ב) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי לגרוע מאחריותה השילוחית של חברה בנזיקין על פי כל דין".

.36 על דינים רלוונטיים אחרים – עולות בנזיקין, חובות מכוח חוק השילוחות, חובות תום הלב המוגברת מכוח היותם גופים ציבוריים וכיוצא ב – עמדתי לעיל, וכל האמור לעיל חל גם כאן. הנتابעים אחראים בנזיקין לכל הפעולות שביצעו עבורם עוברים שלהם וכיוצא ב, הנחשבים לעניין זה כארגוני של הנتابעים. כאמור בסעיף 53(ב) לחוק החברות, אין בכך לגרוע מאחריות נספת של הנتابעים על פי כל דין אחר, אלא הסעיף קובע אחריות ספציפית, ולפיו חברה אחראית לפעולות ומחדים שביצעו ארגנים מטעמה.

.37 בישראל נקבע פעמי'ר פעם, לרבות בפסק"ד של בHIGH COURT OF JUSTICE על נושא מיפוי של כבוד נשיא בית המשפט העליון מאיר שmag' זיל בע"א 725/78 **בריטיש קנדיאן בילדראט בע"מ נ' יואל אורון**, פ"ד לה(4) 253 (1981), כדלקמן :

"החברה, שהיא אישיות משפטית ערטילאית, תהוב באחריות ישירה בנזיקין, מקום שבוצע מעשה נזיקין בפועל על-ידי מי שנחשב לארגן שלה. במקרה זה רואים את החברה כמפירה את החובה, המוטלת עליה, באמצעות פעולתו של מי שנחשב לארגן שלה, הינו, מעצב רצונה וכ- alter ego שלה".

ג.(ג) יישום מבחני "תורת הארגנים" - חיוב הנتابעים במעשה הארגנים שפלו מטעם:

.38 הנتابעים חבויים בגין מעשי אנשי הסגל שלהם כמו גם בגין מעשי עוזר גrown גם מכוח "תורת הארגנים". אדגיש, תורת הארגנים נדרשת כאשר נדרש יסוד נפשי לצורך קביעת אחריות (לרוב בדיון הפלילי). כך לדוגמה נפסק ע"י בHIGH COURT OF JUSTICE בע"א 4202/08 **עאמר אלסאנע נ' מנהל מע"מ** (הורסם בינוי, 1.7.2010), כדלקמן :

"...תורת הארגנים" שמקורה בתפסים היסודי הנפשי והרכיב ההתנהגותי האקטיבי שמתתקים אצל הארגן בתאגיד כיסוד הנפשי וכרכיב ההתנהגותי האקטיבי של התאגיד, והוא שמאפשרת הטלת אחריות ישירה על התאגיד, הגם שבאים תוכנות אנושיות הוא לא ביצע את הפעולה "בעצמו"".

.39 בHIGH COURT OF JUSTICE בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(2) 105 (1998), בעמ' 124, כדלקמן :

לאחריים ביחד למעשה הפלילי שנעשה, "עבריינים במשפט", כך נקבע בע"פ 95/953997 נחוותן תעשיות מעליות בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(2) 105 (1998), בעמ' 124, כדלקמן :

"תורת הארגנים המציגת את הארגן כ"פניו האנושיות" של התאגיד ורואה בשניותם יחד "יישות" "משותפת" אחת, נועדה להעניק לתאגידתו אופי אנושי המאפשר להטיל עליו – כתאגיד – אחריות אישית בפלילים".

.40 אכן, תורת הארגנים אומנם התקבלה הן בנוגע לדין הפלילי והן בנוגע לדין האזרחי "כאשר יש צורך בכך", הינו כאשר קיים צורך נפשי לצורך ביסוס האחריות, אלא שכפי שעולה מפסיק הדין הדנים בסוגיה, ככל, הנסיבות הנידונות בהם עוסקות בעניינים פליליים, שכן אין צורך ביסוד נפשי לצורך ביסוס חובות אזרחית. לכן, ההלכה לגבי יישום בפועל של תורת הארגנים, התפתחה בעיקר בדיון הפלילי. בבסיסה של "תורת הארגנים" עומדים שני מבחנים, כדלקמן :

(1) **"הבחן הארגוני"** – מעמדו הפורמלי של הארגן בתאגיד (היותו בעל משרה עם "טייטל", מוגדר כמו כן מנכ"ל, סמנכ"ל וכיוצא ב, כפונקציה לצורך בחינת מעמדו בתאגיד).

(2) **"הבחן הפונקציונלי"** – האם התפקיד שמבצע בפועל אותו בעל תפקיד בתאגיד, מצדיקה לראות את מעשיו

כמעשו של התאגיד? זאת כאשר, כפי שהובא בפסקה לעיל, ארגן אין פירושו בהכרח בעל משרה בכירה בחברה, ואך עובדים זוטרים יכולים להיחשב ארגנים.

למעשה, מדובר במבחנים שיזכרים הגדרה אמורפית, ולא מתווה אחיד לצורך הגדרה, ולכן אין רשיימה סגורה למי נחשב ארגן. אלא שההיגיון בהגדירה ברור, והוא בא לכלול תחת "ארגון" את כל מי שהינו בעל תפקיד מכריע בפועל בתאגיד, אחראי לפועלתו ואו מבצע בפועל את פעילותו כלפי פנים ואו כלפי חוץ, כאשר תואר המשרה אין לו חשיבות מעשית. הפסקה קבעה כי מעל לשני המבחנים הנ"ל, עומדים, למעשה שיקולי מדיניות כללית ומשפטית, שעל פייהם יוכר ארגן כמי שמחיב את התאגיד בפלילים. במסגרת כך, נקבעו 3 מבחני עזר, כדלקמן: (א) האם דבר החוקה לא התקoon להוצאה מתוכו את אחוריות התאגיד; (ב) האם פועלת הארגן נעשתה במהלך מילוי תפקידו; ו- (ג) האם הפעולה הייתה לטובת התאגיד, או לפחות לא כוונה נגדו. מטיב לסקם את העניין פשה"ד של ביהם"ש המחויזי בת"א (מחוזי, ת"א) 1420-07 זאב זאבי נ' טי.אר.די. אינסטראום בע"מ (פורסם ב'נבו), פשה"ד של ביהם"ש המחויזי בת"א (מחוזי, ת"א) 1420-07 זאב זאבי נ' טי.אר.די. אינסטראום בע"מ (פורסם ב'נבו), כدلמן :

"תורת הארגנים... אשר "מציגה את הארגן כ'פניו האנושיות' של התאגיד וראה בשניהם יחד 'ישות משותפת' אחת, שנועדה להעניק לתאגידתו אופי אנושי המאפשר להטיל עליו - תאגיד - אחוריות אישית בפלילים"... מטרה עיקרית בהטלת אחוריות מכוח תורת הארגנים היא הרעתה התאגיד ותאגידים דוגמתו, כדי שלhabba ימנעו את הישנות העבריה על-ידי יצירת מנגנון פיקוח ובקרה שהיא ביכולתם למנוע מראש מצבים המובילים אל עבר העבריה הפלילית:..."

... "קטו. בבסיס תורת הארגנים ניצב, כמובן, הארגן, אותו יד ארוכה בכירה של החברה. בפסקה ובספרות נהוגים שני מבחנים חולפים לבחינת השאלה האם ייחשב פלוני כארגן בתאגיד אלמוני. המבחן הראשון, המבחן הארגוני – לפי מבחן זה, שאלת היהות הפרט ארגן תיבחן בהתאם למעמדו הפורמלי בתאגיד ... המבחן השני, המבחן הפונקציונלי – האם הפונקציה המבוצעת על-ידי נושא המשרה הספציפי מצדיקה לראות את מעשוו של התאגיד, "יהא מעמדו ההיררכי של הפועל בחברה אשר יהיה..."

קטז. שני המבחנים, שהםiley השכל הישר, אינם תוחמים את רשימת בעלי התפקידים היכולים לבוא בוגדר ארגנים בראשמה סגורה, ... גם שיקולי מדיניות משפטית יטלו לא אחת חלק בקביעת המסגרת, ומטבע הדברים יגבר משקלם במקרים הגבול" ... כדי לקבוע כי תאגיד אחראי, מכוח תורת הארגנים, לפעולות אותה ביצע ארגן התאגיד, יש לקבוע כי ראוי להטיל אל התאגיד בגין מעשו הקונקרטיים של הארגן (ענין מודיעים, עמ' 383-384). מדובר בשאלת של מדיניות משפטית, עם השנים עוצבו בפסקה מבחני העור הבאים: הראשון, האם דבר החוקה לא התקoon להוצאה מתוכו את אחוריות התאגיד (ענין מודיעים, עמ' 385); השני, האם פועלת הארגן נעשתה במהלך מילוי תפקידו (קרמניצר ונגאים, עמ' 97-98); השלישי, האם הפעולה הייתה לטובת התאגיד, או לפחות לא כוונה נגדו".

במקרה דן התשובה לכל המבחנים והבדיקות הנזכרות לעיל מובילת למסקנה חד משמעות כי שלוחיהם של הנتابעים הם ארגנים שפועלו מטעם ויש לייחס את ידיעת ומעשי שלוחיהם לנتابעים. החלק מהארגוני והשלוחים שפועלו עבור הנتابעים בעמותת ישעה, היה תפקיד רשמי בתאגידים הנتابעים, כך שברור שהמבחן הארגוני כנ"ל, לגבי חלק מהנתבאים, מתקיים באופן ברור ונחריר. די בכך כדי להזכיר את תורת הארגנים בוגע לנتابעים הנ"ל. עם זאת, כאמור לעיל, המבחן הארגוני, אינו חזות הכל, וגם במקרה בו אין לשולח תואר תפקיד רשמי וקבע בתאגיד, הוא עדין יחשב כארגן בו, שעה שמדובר במשתקאים המבחן הפונקציונלי. כך, עניינו, מתקיים המבחן הפונקציונלי – שכן הנتابים, היו הנהנים העיקריים מאותן העברות כספים.

.43. זאת ועוד, שיקולים של "מדיניות שיפוטית", "מדיניות כללית" וכיוצא ב', מובילים לכך שיש- לייחס את ידיעת הארגון לגוף התאגידי שננהה מפעלתו אותו אורך. לפיכך, המסקנה המתבקשת בעניינו הינה ייחוס הידיעה וההתנהלות של הארגנים, הינו אנשי הסגל ועו"ד גראן, לנתבעים. ודוק, במקרה דן, הפעולה העיקרית, הייתה העברת הכספיים לנتابעים על ידי עמותה ישעה בה היו מעורבים אנשי הסגל שלהם ועו"ד גראן. לא רק שמדובר בפועלות שהנתבעים נהנו מהן ו/או שבוצעו לטובתם, אלא שהנתבעים היו המרוויחים העיקריים מפעולות אלו.

ג.(גנ) הגדות ההחלטה- "אורגן" של תאגיד לצורך קביעת אחוריות שלוחית, רחבה יותר בדין האזרחי מאשר בדין הפלילי:

.44. פרופ' LICHTNER הגדיר את המונח "אורגן" במובנו הצר בהתאם למבחן הדין הפלילי בישראל והתעלם כמעט לחלוטין מהדין האזרחי. אציג, כי המבחן הארגוני והמבחן הפונקציונלי הנ"ל הינם במישור הפלילי, ועל פיהם ייחשב אדם ארגן של תאגיד, כך שימושים ואו מחדלים שביצע עשוים להיחשב עבירות פליליות של התאגידי עצמו. קל וחומר כי כאשר מדובר בעניינים אזרחיים, כמו במקרה דן, המבחנים הללו יהיו קלים יותר וغمישים יותר.

.45. אחוריות שלוחית של חברה בגין מעשים שביצע עבורה ארגן שלא נקבעו בפסקה באופן נרחב בודאי כאשר קיימת "כוננה להטיב עם התאגידי". בע"א 407/89 צוק אור בע"מ נ' קאר סקיורייטי בע"מ, פ"ד מ"ח(5) 661 (1994), בהמ"ש העליון עמד על הדברים, וכן קבע כי ארגן של החברה לעניין חבות באחריות שלוחית ובזיכוי, יכול להיות גם נושא משרה שאינו בכיר עשוי להיחשב כארגן התאגידי, וזאת אם ניתן לראות את פעולתו ומחשבתו בפועלות התאגידי עצמו, כדלקמן:

...טוב הנזוק החף מן המזיק האשם: מן הרاوي כי המנהל, הארגן או נושא המשרה גם יישאו בנטל חדלות פירעון החברה בסיטואציה הנזקנית. האחריות האישית משתלבת היטב עם העיקרון כי אדם אשר נהנה מסיכון אינו יכול להתחמק מתוצאותיו של אותו סיכון... בaino כי חברה שעשויה להתחייב בנזקון מכוח אחריות ישירה או מכוח אחריות שלוחית. האחריות הישירה צומחת כל אותן שארגן החברה מבצע עוללה בנזקון. מעשי הארגן מיוחסים לחברה. אם הארגן ביצע עוללה בכושרו כארגן, משמע: החברה ביצעה עוללה. מעשי העובד אשר אינו ארגן אינם מיוחסים לחברה. עם זאת, אם מתקיימים תנאי סעיף 13 לפקודת הנזקין [נוסח חדש], מוטלת אחריות שלוחית על החברה. הוא הדין אם שלוחה של החברה עולל, קבוע בסעיף 14 - אז אחריותה של החברה היא שלוחית. מה היקף השתרכות המושג "אורגן" ... גם נושא משרה שאינו בכיר עשוי להיחשב כארגן התאגידי...

.46. השאלה מיהו ארגן נידונה אף בפסקה"ד בעניין ע"פ 99/14 מדינת ישראל נ' מליסרון בע"מ (פורסם ב'נבו, 25.12.2014 (להלן: "מליסרון"), אליו הפנה פרופ' LICHTNER מטעם הנتابעים. תורת הארגנים שמוצרת בהרחבה בפסקה"ד בעניין ע"פ 3027/90 חברת מודיעים בניוי ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(4) 364 (1991) (להלן: "מודיעים"), נועדה, במידה, לבחינת שאלת ייחוס כוונה פלילית בעבירות פליליות שבוצע ארגן עבור תאגיד. כאמור, היות שעוסקים אנו בדין האזרחי ולא בדיון הפלילי, המבחנים לעניין "מיهو ארגן?", "מיهو שלוח?" וכו' הינם "רכסים" יותר, שכן אין את הצורך בנטל הכבד יותר הקאים במשפט הפלילי. אבחנה זו נעדרת מהצחה ליכט. מכל מקום, גם בפסקה"ד מליסרון בהמ"ש קובע כי אין צורך בקיומו של הגדרת תפקיד רשמי או תואר כדי להפוך אדם לארגן או שלוח, אלא הדברים נבחנים בנסיבות ולא בהגדרות למראית עין. מהות פעילותו של הארגן בחברה נבחנת ללא צורך בקיומו של מינוי פורמלי. כך בסעיף קמ"א במליסרון:

...”ראשית אצין, כי לטעמי אין להلوم את טענת מליסרין לפיה אין לראות במדד כאורגן החברה אך מן הטעם שלא הועסק כמנהל כספים בתוך החברה, אלא באופן חיצוני כ”נותן שירותים פיננסיים”. כך, כיון שהמשפט אינו מסתפק באופן בו נראים הדברים למראית עין, אלא בוחן את מהותם; הדבר הכרחי להגשמה תכליתו הבסיסית ביותר של המשפט – צדק”...
...”דיני חברות, כבעניינו, אינם שונים מכך, וכי שמצין גروس: ‘התפיסה השלטת בדיני החברות שמה דגש על מהות פעילותו של הארגן בחברה ולא על המינוי הפורמלי’ (שם, עמ’ 124).”

.47 מסקנתי היא אפוא, כי בהתאם לדין האזרחי בישראל, אנשי הסגל של הנتابעים, כמו גם עו”ד גריין, הם ארגנים של הנتابעים, ואין משקל לשאלת הגדרת תפקידו הפורמלי של כל אחד ואחד מהם בנتابעים כאשר ברור כי פעולותיהם בעמותת ישעה, לרבות אישורי העברת הכספיים, נעשו עבור ולמען הנتابעים ולטובת מטרותיהם.

ג.5. ייחוס אחראיות שילוחית וידיעה לתאגיד שלא מכוח תורה הארגנים:

.48 להשלמת התמונה אצין כי יתרנו מקרים בהם תורה הארגנים לא תוכל, ובהמ”ש ישמשו במקרים אחרים לצורך ייחוס כוונת הארגן לתאגיד לשם חיוב התאגיד בפלילים. בהמ”ש קבעו כי גם בעל תפקיד זוטר יחסית, יכול להיחשב ארגן לצורך חיוב החברה בפלילים. עוד קבעו בהמ”ש כי במסגרת הבדיקה הפונקציונלית (לצורך בירור אם מדובר בארגן), ניתן להזות כארגון גם עובד שפועל במסגרת תפקידו בתאגיד בחריגת מסמכות ואפילו תוך הפרת הוראות מופרשות של הממונים עליו. ראה למשל, פסקה”ד של בהמ”ש המוחז, השופט חאלד כבוב, ת”פ (מחוזי, ת”א) 23842-11-11 מדינת ישראל נ’ אברהם לוי (פורסם בינבו’, 19.11.2013) :

...על פי המודל המסורתית של תורה הארגנים, במסגרת הבדיקה הפונקציונלית, ניתן להזות כארגון גם עובד שפועל במסגרת תפקידו בתאגיד, אך אגב חריגה מסוימת ולאחריהם אף תוך הפרת הוראות מופרשות של הממונים עליו ... בעניין נחשותן הביע עמדת זו בית המשפט העליון... בקבעי כי: “הגבלת אחראיותו האישית של התאגיד למעשים שעושה הארגן שלו בגדר סמכויותיו בלבד, נוטלת מותרת הארגנים את נשמת אפה” (שם, עמ’ 123). מבלי לקבוע מסמכות בעניין, יש לומר כי ניתן להעלות על הדעת מקרים בהם ביצעו ארגני התאגיד מעשים פליליים בגיןם ראוי להטיל אחראיות על התאגיד עצמוו, חרף העובדה שמדובר לא נועד להטייב עמו. ... מקום בו הארגן פועל הן מתוך כוונה להטייב עם התאגיד והן מתוך מניעים אישיים גם יחד, הרי שניתנו להחיל את תורה הארגנים, וזאת בהתחשב, כמובן, במכלול השיקולים הרלבנטיים.”.

ואגדיש – אין מניעה כי חברה תחייב במעשה שביצע ארגן מטעמה בדיון אזרחי, אף שבדין הפלילי, שהינו ברף גבוה יותר, היא לא תורשע בגין.

ג.6. ידיעה קונסטרוקטיבית - ייחוס ידיעה מוחלטת בעת עצימת עיניים:

.49 לנتابעים היו שלוחים שפעלו בשם בעמותת ישעה, חברי העמותה ומיסידיה, שחלקם עבדו אצל חלק מהנتابעים, חלקם שימשו בתפקידים פורמליים אצל הנتابעים וחלקם פעלوا באופן כללי בשליחותם בעמותה ובגופים קשורים. סעיף 2 לחוק שליחות קובע, בין היתר, כי יש לייחס לשולח את הידיעה שיש לשולח – ראו בציגותו בסעיף 23 לעיל.

.50 עי' פ' לשונו הברורה של חוק שליחות, הידיעה המיוחסת לאורגנים ו/או שלוחים של הנتابעים, שפעלו בשם בעמותת ישעה, מועברת ישירות ומיווחשת לנتابעים עצמם. קל וחומר במקרה דנן, נוכח העובדה שמדובר בתאגידים ציבוריים אשר חובת תום הלב וההגינות שללים עליהם הינם חובות מוגברות.

הנה כי כן, חוק השליחות עצמו מחייב ידיעה קונסטרוקטיבית, לשולח ולשלוח. אין הנאמן חייב להוכיח ידיעה פוזיטיבית ממשית של הנتابעים את מלא העובדות לאשורן, שכן די בחזקות הניל' כדי לקבוע שהנתבעים ידעו את המוחש להם. זאת ועוד, גם אי ידיעה שמקורה בתרששות או עצמת עין משולה כדייה ממש. בעניין זה קבע השופט ברק, בפסק הדין בעניין דנ"א 1740/91 בנק ברקליס-דיסקונט בע"מ נ' שרגא פרוסט קוסטמן, פ"ד מז(5) 031 (1993), כי התרששות שמוביילה לאי ידיעה דין-דין, כדלקמן:

"על-פי הוראה זו, כאשר אדם אינו יודע דבר, אךadam סביר היה עליו לדעת אותו דבר, רואים אותו כידוע אותו דבר. התרששות בא-ידי ידיעה שcolaה כנגד ידיעה. על כן, בכל מקום בחוק השליחות שבו מותנית תוכאה משפטית בכך שאדם ידע דבר, תבואה אותה תוכאה משפטית גם מקום שאותו אדם לא ידע אותו דבר, אבל היה עליוadam סביר לדעתו...".

כאמור, גם פקודת הנזקין קובעת חזקת ידיעה, כדלקמן: .52

"17. כל מקום שלפי פקודת זו יש לטען או להוכיח ידיעה, יראו ידיעתו של שלוח או עובד כדייתענו של שלוחו או מעבידו, ובבד שידי ידיעה נרכשה על ידי השלוח כשהוא פועל למען שלוחו, או על ידי העובד תוך כדי עבודתו לגבי העניין או הדבר שעיליהם נדרש הדעתה הידיעה".

הנה כי כן אף פקודת הנזקין מקימה הן חבות של הנتابעים בגין הפעולות שביצעו עבורם שלוחיהם והן חזקה כי ידעו על העברת הכספיים אליהם, שכן רואים את ידיעתו של עובד או שלוח כדייתענו של המעביד או שלוחו. ואכן, עצימות עניינים יכולה לשמש כדייה אפילו בדיון הפלילי, וייחוס עבירות לנושא משרה אשר ישא באחריות שלוחית בגין מעשים שביצע עובד זוטר יותר, כך נקבע ע"י בהמ"ש העליון ברע"פ 5502/19 יורי מרביב נ' מדינת ישראל (הורסם ב'ינבו', 25.08.2019), כדלקמן:

"עצימות עניינים למול מעשיים של עובדי החברה, אשר נועדו להטיב עמה תוך גזילת כספים מה קופפה הציבורית, לא תאפשר להם לחמק מחירות פלילית".

הפסיקה בישראל, כולל של בהמ"ש העליון הכירה באפשרות של הזחות בין הארגנים לתאגיד, ייחוס הידיעה של הארגנים לחברת עצמה, ייחוס המחשבה הפלילית בדיון הפלילי. כך נקבע בהמ"ש העליון בע"פ 5640/97 רفال ריך נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 433 (1999), כדלקמן:

"... המנהלים הארגנים – הם המוח והמרכז וניתן לראות כל מעשה או מחדל שלהם כמעשה התאגיד. זו הזחות שבין הארגנים לבין התאגיד, ביחס המחשבה הפלילית של הארגן לתאגיד ... איתה מחשבה שעם התגבשותה אצל הארגן ניתן לייחס אותה לתאגיד".

לעובדה כי בית המשפט הכיר וייחס את ידיעת הארגן כדייתען החברה בדיון הפלילי ממשמעות מרוחיקת לכת, שכן ברור לכל כי הנטול במשפט הפלילי כבד לאין שיעור מזה הנדרש בדיון האזרחי, בתביעה כספית, כמו במרקחה דן. לפיכך, הייתה שהוכחה אחירות פלילית של תאגיד בגין עבירות שביצע ארגן מטעמו, כאשר הכוונה ויידיעת הארגן ייחסו לחברה, קל וחומר כי יש לעשות כן בתביעה אזרחית "ריגילה" בה יש להרים נטול ראייה "רגיל". הלהכה לפיה ניתן לייחס לתאגיד ידיעה של מי שפועלים מטעמו נקבעה בפסק דין רבים, לרבות בפסק"ד מודיעים אליו מפנה רפואי ליכט. כך בין היתר, נקבע ברע"א 19/4828 אריה שם נ' עוז'ץ זאב דסברוג (הורסם ב'ינבו', 19.12.2019), כדלקמן:

"...ניתן לייחס ידיעה לתאגיד כאשר ארגן שלו – ובכלל זה, דירקטוריון, נושא משרה בכיר או כל נושא משרה אשר ניתן לראות את פעולתו כפעולות התאגיד עצמו – ידע או יכול היה לדעת על העובדות המקומות את עילת התביעה".

ג.7. פעולה בחריגת מהרשאה:

.56 פרק 8 של הצהרת ליכט (סעיפים 68 – 72) כולל התייחסות לסעיף 6 של חוק השילוחות ושולל את האפשרות שהנתבעים אישרו בדייעבד את פעולותיהם של אנשי הסגל שלהם או של עו"ד גריין, במסגרת ישעה. סעיף 6 לחוק השילוחות קובע לעניין שלוח שפועל בחריגת מהרשאה, כדלקמן:

"(א) פעל אדם בחזקת שלוחו של אחר בלי שהורשה לכך או בחריגת מהרשאותו, יכול אותו אחר, בכפוף לאמור בסעיף קטן (ב), לאשר את הפעולה בדייעבד; ואישור בדייעבד – כהרשותה מלבתילה, ובבלב שלא תיפגע זכות שרכש אדם אחר בתום-לב ובתמורה לפניו האישור.

(ב) לא ידע הצד השילוחי בשעת הפעולה שהשלוח פועל ללא הרשותה או בחריגת מהרשאותו, הביריה בידו, כל עוד לא נודע לו על אישור הפעולה, לראות את השלוח כבעל דבריו או לחזור בו מן הפעולה ולתבוע מן השלוח את נזקו." (חוק השילוחות, תשכ"ה-1965)

.57 האמור בחוק השילוחות בעניין חריגת והדיוון בנושא אינו רלוונטי לעניינו, שכן אין חריגת בהרשאה של שלוחי הנתבעים ואורגניהם, ועודאי לא כאשר מדובר בפעולות במשך שנים, במסגרתה הם מעבירים מיליון Dolars לנתבעים. לא ניתן לקבל טענה של חריגת מהרשאה, כאשר השלוח מודיע לדברים ומקבל מיליון Dolars בתוצאה מהשליחות, לאחר שנים. בעניין זה התנהלות הנתבעים בזמן אמרת מלמד על אישור מראש ובודאי אישורו בדייעבד וקבעה של מעשי שלוחיהם, הארגניהם, הפעלים עבורים בעמותת ישעה.

.58 לא רק שהנתבעים לא מחו בפני שלוחיהם, הארגניהם שלהם שפלו מטעמים ו/או עבורים בעמותת ישעה, אלא הם עודדו אותם, הן בכך שקיבלו את הכספיים, והן באמצעות מתן תארים שונים וכבוד. על פי חוק השילוחות, אישור בדייעבד כמו שהוא מלבתילה, ומכל מקום התוצאה זהה גם לאור קיומם של דיןדים אחרים כמו עשיית עשר, הסטמכות וכיוצא"ב. כך למשל, קבעתי אני, בפסקה"ד בעניין, פר"ק (מחוזי, ת"א) 2673-08-**פרו אינטראקטיב בע"מ נ' יוגל שיווק מי-טל בע"מ** (פורסם בינבו, 26.07.2012), כדלקמן:

"ביו אם אתה את יחס הצדדים לפי סעיף 6 לדיני שלוחות, קרי אישור בדייעבד כמו שהוא כהרשותה מלבתילה ובין אם אתה את הסוגייה בהתאם לדיני עשיית עשר והסתמכות בתום לב, הרי התוצאה הינה אחת. ... רשי המפרק לאות את המשיבה ובורודה כחייבות ביחד ולהזוד ...".

.59 על פי הדין בישראל, המהות היא העיקר ולא ההגדלה. הדברים נבחנים ע"פ עקרונות תום הלב, ודיני עשיית עשר, ולא בצורה דוקנית, אלא בצורה מעשית ועקרונית. במקרה דנן, העובדה שהנתבעים אישרו את פעילותם של חברי סגל שלהם בעמותת ישעה, תוך שהם נהנים מן הכספיים שחילקה ישעה לעצם ולמיilo צרכיהם ומקבלים אותם בתודה, מקימה קשר שליחות בין הצדדים ומאשרת את מעשי השלוחים. הנתבעים אינם יכולים להרחק עצם מחברי הסגל שלהם ומעו"ד גריין שפלו בשםם ולטובתם ולא מעמותת ישעה שבמסגרתה הם פעלו. בהמ"ש קבע בע"א 4371/12 **רוי'ח אילן שגב נ' שפיר מבנים תעשיות (2002) בע"מ** (פורסם בינבו, 17.09.2014), בעניין חריגת שלוח מהרשאה שניתנה לו כי "אין בתחולתם של דיני השילוחות כדי לשולח חבות אישית מכוח מערכות דין" אחרות".

.60 בהתאם לפסק הדין, גם בחריגת מהרשאה, הרי שעדיין התאגיד יכול לחוב בדיין מכוח דין אחרים (לדוגמא, חוק עשיית עשר ולא במשפט וכיוצא"ב). כאמור, הנתבעים לא רק שלא התנורו ממעשי שלוחיהם, אלא לגבי חלקם עודדו אותם ואפשרו להם להמשיך לארוך שנים רבות.

ד. הכשלים בהצהרת פרופ' ליכט:

61. ראשית, פרופ' ליכט מתייחס בערובה לנושאים פליליים ואזרחיים בוגע לתאגידים, אחראיותם השילוחית, הידועה המוחסת להם וכיווצ'ב. כלל נקוט וידוע בדיון הישראלי, וכנראה כי גם בברית העולם, כי מאחר והדין הפלילי עוסק בדיוני נפשות והדין האזרחי בדיוני ממונות, עניינים פליליים נטלו הוכחת מרכבי התביעה "כבד" יותר. כך, בוגע לנטל הראייה הכבד יותר בעת אישום פלילי מאשר בתביעה אזרחית "רגילה". כך גם בדרישה כי לשון החוק הפלילי תהיה חדה וברורה, ותגדר באופן מוחלט על פרטי העבירה המוחסת ועוד.
62. לפיכך, כאשר פרופ' ליכט מציג מבחנים ונורמות שנקבעו בוגע לחזוב תאגיד בפליליים ("תורת הארגנים") ומנסה להחיל נורמות אלה במקורה דען, של תביעה כספית אזרחית להשבה, וכותב בהצהרטו כי אותן נורמות פליליות לא מתקיימות במקורה זה, בכל הבוד, הוא טעוה פעמיים: **הטעות ראשונה** – הנורמות כן מתקיימות במקורה זה. **הטעות השנייה** – אףלו אם אותן נורמות לא היו מתקיימות, לא היה בכך לגרוע מאחריותו השילוחית של התאגיד. זאת, מכיוון שגם אם לא ניתן להרשיע על פי אותן נורמות בפליליים אין הדבר מונע ייחוס ידיעה והטלת אחראיות בתביעה אזרחית מכוח דין התאגידים, אחראיות שילוחית "רגילה", דין נאמנות, עשית עשר, אחראיות בנזקין ועוד.
63. אציג ואבהיר, **הדברים אינם פעילים הפוך**. היינו, כאמור בהצהרטני זו, אני מציגה את הנורמות בדיון הפלילי לחזוב תאגיד, ומוכיחה כי המבחנים והכללים שנקבעו בפסקה חלים במקורה זה, משמעות הדברים הינה "מקל וחומר". כלומר אם תנאי המבחן בעל הרף הגבוה יותר של הדינו הפלילי מתקיים במקורה דען, קל וחומר בו בנו של קל וחומר כי הם מתקיים ברף הנמוך יותר של תביעה אזרחית הנדרש לצורך תביעתו של הנאשם.
64. אףלו אם היה ממש בפרשנות הספציפית של פרופ' ליכט למקורה דען, הרי שהניסיונו לאחד את כל האמור בהצהרת ליכט לכדי תמונה בודדת ופרשנות אחת, המבוססת על דוקטרינה משפטית יחידה (תורת הארגנים), אינו ממשי וגם נעשה באופן שגוי. בפרק 4 להצהרטו מציג פרופ' ליכט את "השאלות המשפטיות" שנשאל, כאשר בסעיף 15 ב' להצהרטו טוען פרופ' ליכט כי התשובה לכל השאלות הניל הינה שלילית. בכל הבוד, אין בכך ממש. לדעת, המתבססת על מבט הוליסטי ומלא של מכלול הדיינים הישראלים הרלוונטיים לנושא, כפי שסקرتתי אותם לעיל, התשובה לשאלות שהוצעו לפרט ליכט הינה "כן" רבתה.
- ד.1. **התיחסות להפניית פרופ' ליכט לפס"ד מודיעין:**
65. הצהרת ליכט כוללת התיחסות רחבה לפס"ד בעניין מודיעין. מדובר בפס"ד שלמעשה כבר תוכן בחוק החברות שנחקק ותוקן שניים לאחר מתן פסק הדין (בין היתר ע"י סעיף 46 לחוק החברות שצוטט על ידי לעיל). למעשה, כדי שניתן להיווך פס"ד מודיעין עוסקת בעבירות תנואה שביצע נהג מטעם החברה ברכב רשום ע"ש החברה וצלם במצלמת תנואה.
66. ברור כי המבחנים שנקבעו לעניין חיוב פלילי של תאגיד בגין עבירות תנואה שביצע ארגון מטעמו, אינם רלוונטיים לשאלת חיוב תאגידים בהשbat כספים בסך מיליון דולר שהועברו אליהם. לא דומה עבירת תנואה (מינורית יחסית) ושבצד חיוב בכנס (בסכום זניח יחסית), לביצוע עולות אזרחיות או התעשרות שאינה כדי בסכומי עתק. הרי ברור לכל, כי ההשוואה זו אינה ממין העניין.

מכל מקום, כפי שהובא על ידי לעיל, המבחנים והתנאים שהוצעו בפס' ד מודיעים, מתקיימים במקרה זה ומובילים למסקנה כי יש לנتابעים את ידיעת האחראים לפעולות שביצעו עבורם ארגניהם ו/או שלוחיהם בעמותה ישעה. מעבר לכך, הפרקטיקה הנוהגת בבתי המשפט הינה להכיר באחריות של חברה לעברות שביצע ארגן ו/או שלוח מטעמה, במיוחד אם ביצע את העברות לטובתה של החברה (ראה הפסיקת שצוטטה על ידי לעיל), וכך גם נקבע בסופו של דבר בפס' ד מודיעים עצמו.

זאת ועוד בפס' ד מודיעים עצמו נקבע כי תורה הארגנים אינה גורעת מהאחריות השילוחית "הריגלה" שחל על תאגידים (ועל הכלל), וכן כי היא באה, בין היתר, בכך לייחס יסוד נפשי נדרש לרשות תאגיד בעירה פלילית שביצעו ארגון מטעמו, כך שהיסודות הנפשי והידיעה של הארגון ייויחסו לתאגיד. וכפי שנקבע בהמ"ש שם :

"זודוק : תורה הארגנים לא נועדה להטיל על תאגיד אחריות בגין אחריותם של הארגנים. לשם כך קיימת הדוקטרינה של אחריות שילוחית. תורה הארגנים יצאת מתוך ההנחה כי קיימת נורמה משפטית המתוויחסת אל התאגיד. על פייה נובעות תוכאות מסוימות (בין שעניין הטלת אחריות, ובין שעניין פטור או הגנה מאחריות, ובין שעניין אחר), אם מתגבשות אצל התאגיד תוכנות אנושיות, כגון מחשבה פלילית (מודעות, כוונה), פעולה אקטיבית וכיוצא בהלה. תורה הארגנים גורמת לכך כי התאגיד יוכל לקיים תוכנות אנושיות אלה. על כן עשוי תאגיד להיות אחראי (אזורית, פלילית או אחרת) גם אם הארגון עצמו אינו אחראי... במובן אחר, ומנקודת מבטה של שיטת המשפט, האחריות הפלילית האישית המוחלטת היא "מוחלטת" יותר, שכן באחריות השילוחית, לעיתים קרובות, העבירה שנעבירה על-ידי השלוח או העובד היא עבירה הדורשת מחשבה פלילית, וזה התקיימה אצל האחראי הישיר (ראה ע"פ 378/78 [7], בעמ' 443 ; המ' 95/80 [6], בעמ' 664). מכאן, שהאחריות של התאגיד באמצעות תורה הארגנים אינה ענף של האחריות המוחלטת".

הנה כי כן, פסקת בית המשפט העליון ברורה. לתאגיד אחריות שילוחית למשיעים של הפעלים מטעמו, וכן אחריות בנזקן בגין פעולות שגרם. המבחן לכך הינו עובדתי בעיקרו (מי ביצע את המעשה / גרם לנזק?) ואין כל כך משמעות ליסוד נפשי ואו כוונה שאינם נדרשים ורלוונטיים בעניינים אלה. במקרה של דין פלילי, בעירה בה נדרש יסוד נפשי, ניתן באמצעות תורה הארגנים, לייחס לתאגיד את הידיעה ומכאן את היסוד הנפשי הנדרש. בפס' ד מודיעים, בסופו של דבר, הורשעה החברה בעבירות התנועה שבאה עסק פסה"ד.

לטעמי, במקרה דנן, מתקיימים גם התנאים והמבחנים אפילו ברף הגבולה הנדרש באחריות לפליילים בהתאם ל תורה הארגנים כנ"ל. הרי מדובר על קבלת תרומות בסכומים ניכרים. מדובר גם על עמותה שהתחייבה, מראש, להוצאה כספים, ב מיליון דולרים ללא שסכומים אלה בkopfta. הרי ברור כי אלמלא מעורבות הארגנים ו/או שלוחים של הנتابעים בהעברת הכספיים, והידיעה שלהם בדבר מקרים, איש מחברי ישעה לא היה מעו לחתום על התחיבות צו והנתבעים עצם לא היו מסכימים להסתמך עליה. כפי שנמצא בפס' ד מודיעים, תאגידים, בסופו של דבר, מופעלים על ידי בני אדם, וברור כי בני האדם במקרה זה, ידעו ופعلו להטיב עם הנتابעים.

מכל מקום, במקרה דנן, כפי שציינתי, כל הדיון לגבי הדין הפלילי כנ"ל, ו תורה הארגנים, הינם הרבה מעבר לדריש, שכן אין לנו מכוונים בשדה הפלילי אלא במישור האזרחי, בו נטול הראיה וחובת ההוכחה מופחתים בהרבה. בהקשר זה של פס' ד מודיעים, מצאתי מודיעקים את דבריו של בהמ"ש בת.א. (שלום, ירושלים) 3811/02 ידיד ואיל סחר בע"מ נ' משטרת ישראל בית שמש (פורסם בינוי, 2.6.2002), אשר מסכם את ההלכה בעניין זה כדלקמן :

"השאלה היא מייהו ארגן של החברה לצורך כך. בפס' ד מודיעים הושארה שאלה זו בצריך עיון כיון שהחברה לא התייצבה למשפט וראו אותה אחראית באחריות אישית. המבחן להיווטו של אדם ארגן

בחברה הוא מבחן חילופי - ארגוני ופונקציונלי. ארגוני - על פי תפקידו של אדם בחברה (בעל מנויות, מנהל), ופונקציונלי - באם ניתן ליחס לחברת מושיעו. מבחן זה נקבע לאחרונה בסעיף 46 לחוק החברות החדש, אך היה מקובל קודם בפסקה. ... לעניין הנהיגה ברכב, על פי המבחן הקבוע בסעיף 23 נראה כי ניתן, על-פי המבחן הפונקציונלי, ליחס לחברת את פעולתו של הנהג, ואין צורך כי הנהוג ברכב יהיה מנהל בחברה או בעל מנויות בה. כפי שמצוין פרופ' פרוקצ'יה לעיל, עבירה מהסוג שבנדון תבוצע בכלל ע"י "ציג רקס", ככלומר, בידי נהגים. הטלת אחוריות פלילית על החברה בשל מעשיה תביא לכך כי המנהלים ידאגו לסתור הוראות מתאימות, כך שהוראות החוק יאכפו בצורה טובה יותר. אולם, גם אם לא תתקבל מסקנתנו זו, כפי שאפרט להלן, החברה תהיה אחראית במקורה זה מכח אחוריות שלילוחית. ... במקרה שלפנינו נתפש נהג שהוא עובד בחברה וביצעת את העבירה במהלך נסיעת עבודה בשירות החברה...

... סוג העבירה בה מדובר הינה מסווג העבירות בה יש ליחס לתאגיד אחוריות שלילוחית. ... במקרה שלפנינו הטלת אחוריות שלילוחית על תאגיד בה嘻嘻 לטובת הציבור".

72. מניסיוני כשותפה בבית המשפט המחוזי בישראל במשך שנים רבות, על פי הדין בישראל כיוון, יש ליחס לנتابעים את ידיעתם והתנהלותם אנשי הסגל שלהם, כמו גם זו של עוז'ד גריין.

2.2. התיחסות להפניית פרופ' ליכט לפס"ד מליסרון:

73. פרופ' ליכט נסמך בהצהרתו גם על פסיקת בהמ"ש העליון בעניין מליסרון. בעניין מליסרון קבע בהמ"ש העליון מפורשות כי המבחנים בנוגע להיות אדם אורגן של תאגיד מתבססים על השכל הישר, ואין בבחינת "רשימה סגורה", ויכולים להשtnות בהתאם למבנה הארגון, לאופי הפעולות ולאופן חלוקת הכוחות והסמכויות, וכן לאור שיקולי מדיניות משפטית. דברי לעיל בנוגע לפס"ד מודיעים, חלים ביותר תוקף בעניין זה. גם כאן, מצויים אנו בראש הגבוה יותר שאינו נדרש עניינו, במיוחד בכל הקשור לפסה"ד מליסרון העוסק בעבירות בגיןירות ערך.

74. בפסק הדין בעניין מליסרון קבע בית המשפט העליון כי על מנת שתאגיד יוכל להתנער מפעולה שביצעו אורגן מטעמו, עליו להוכיח כי מדובר בפעולה שהינה לרעת התאגיד. קרייאת מלאה פסק הדין של בהמ"ש עצמו בעניין מליסרון מלמד כי ההלכה שנקבעה בנוגע לדין הפלילי של תאגיד (החמור יותר), מוצגת בו כדלקמן:

"אשר לפן הפלילי, הרלבנטי לעניינו, אף שהוא יציר הפסיקה מעיקרא...כפי שນפק, אין בסעיף זה כדי להזכיר תחולתה של תורה הארגנים כפי שזו פותחה בפסקה, אלא אך ליתן לה עיגון מפורש בחקיקה ראשית קטו. בבסיס תורה הארגנים ניצב, כמובן, הארגון, אותה יד ארכוה בכירה של החברה. בפסקה ובספרות נהוגים שני מבחנים חילופיים לבחינת השאלה האם ייחשב פלוני כאורגן בתאגיד אלמוני. המבחן הראשון, המבחן הארגוני... המבחן השני, המבחן הפונקציונלי... שני המבחנים, שהם לידי השכל הישר, אינם תוחמים את רשותם בעלי הטעקים היכולים לבוא בגדיר אורגנים בראשימה סגורה, ולא בכך: "אכן, מכורח המציאות, הביטוי אורגנים ונושאי-משרה בכירים אחרים בתאגיד הוא אמרופי ממשו, ואין מותווה מסגרת מדוויקת ואחדידה לדיוון. אולם הגיונו ברור. הוא nodע לחזק את כלל הדמיות המכרייעות ואת מוסדות הצמרת של הגוף משפטי, האחראים לעיצוב מדיניותו ולהפעלת עיקר פעולתו כלפי פנים וככלפי חז"ז, ללא ההתייחס לתוארי הטעקים או המשורות. רשותם הטעקים והמשורות אינה אחידה לכל התאגידים, ובחלקה היא תנסה פנים בהתאם למבנה הארגון, לאופי הפעולות ולאופן חלוקת הכוחות והסמכויות של הגוף נשוא הבדיקה. גם שיקולי מדיניות משפטית יתלו לא אחת חלק בקביעת המסדרת, ומטרע הדברים יגבר משקלם במרקם הגבול".... הפסקה הצביעה בבירור על כך שעסקין במבחנים חילופיים...".

75. זאת ועוד, לאחר ש biome"ש העליון דן בהרבה בשאלות וב מבחנים שהגדר, הוא קובע כי למעשה שיקולי מדיניות משפטית בדיון הפלילי, הם העומדים בסיס השאלה אם להרשיע או לא להרשיע תאגיד בפלילים, כאשר היקף הסכם הכספי שנידון הינו שיקול ממשמעותו לעניין קביעת אותה מדיניות ציבורית. כמו בעניין מודיעים, גם בעניין

מליסרון, שיקולי מדיניות שיפוטית בתחום הפלילי הם שהכריעו את הcpf, ובשני המקרים ההרשעה בפלילים נותרה בעינה. גם במקרה דן, ע"פ שיקולי מדיניות משפטית וציבורית בישראל כיום, יש לייחס את לנتابעים את הידיעה וההתנהלות של אנשי הסגל שלהם כמו גם את אלו של ע"ד גryn.

.76. בנוסף, כאשר הנتابעים הם גופים ציבוריים (או דו-מוחותיים) מוטלת עליהם חובת תום לב והגינות מוגברות, ולכך שיקולי מדיניות משפטית מובילים למסקנה כי מקום בו התקיימה העברת כספים בסכומים כה ניכרים המציגים משנה זהירות ובדיקה, הידיעה תיחס ללא קשר לטענות מקבל אותם כספים לעניין דעתו ו/או תום ליבו. המגמה בדיון הישראלי היא שכ' יש לנוכח בהתאם לשכל הישר וההגינות, ולא פחות מכ' בשל מדיניות תקיפה של מלחמה בהונ שחרור, בהלבנת הון וכיוצ'ב.

ד. התיחסות פרופ' ליכט לדברי המלומדים פלר ואח':

.77. בסעיף 35 (עמוד 15 להצהרתו), מתייחס פרופ' ליכט לדברי המלומד פרופ' פלר (וכן בהמשך לדברי פרופ' מררכי קרמניצר). בפסק' ד' מודיעים, בהמ"ש מצטט בדברי פרופ' פלר ומציג את משנתו, וכן מפרט את הטיעונים הרבים נגד עמדתו של פרופ' פLER, כדלקמן:

"...ראה שי ז' פLER, יסודות בדייני עונשין (המכון למחקר חקיקה ולמשפט השוואתי ע"ש הרוי סאקר, ברך א', תשמ"ד 105 ... על-גנורס פרופ' פLER, כי עקרונית אין להטיל אחריות פלילית אישית על תאגיד (למעט בעבירות מיוחדת שאין דורשות מחשבה פלילית), ויש להסתפק באחריות הארגנים (במיוחד הפלילי) ובפירוק התאגיד (במיוחד האזרחי) ... בג'ג' גישה זו ניתן לומר, כי היעדים החברתיים, אוטם מבקשת החברה להשיג באמצעות המשפט הפלילי, עולים בקנה אחד עם הכרה באחריות פלילית אישית של התאגיד. בחברה המודרנית, התאגיד הוא בסיס עיקרי לפעולות אנושית. ישן מדיניות בהן יש יותר תאגידים בני אדם. במקומות שבמסגרת התאגיד מתרכשת התנהגות הנוגדת את המוסר הציבורי (סדרות כעבריינית – העלמת מס, הפרת חוקי תכנון ובנייה, ניהול פעילות להגון עליהם על-ידי החברה ל贊ות) וכיוצא בהם – מקדים את הערכיהם שהחברה רוצה להגון עליהם על-ידי הטלת אחריות פלילית אישית על התאגיד ... אנו, נקודת המוצא של המשפט הישראלי הינה, כי תאגיד נושא באחריות פלילית אישית. עקרונית, כל עבירה פלילית, אשר האינטראסים המונגנים על-ידי העווים להיפגע על-ידי התאגיד, מטילה אחריות פלילית אישית על התאגיד."

.78. הנה אפו, בהמ"ש לא קיבל את עמדתו של פרופ' פLER, כאמור, בפסק' הדין בעניין, במיוחד הפלילי, נקבע כי למעשה המבחן היו תוכאה של מדיניות שיפוטית וציבורית כנ"ל. מדיניות אשר מתקיימת בענייננו "שלא יצא חוטא נשכר". הדברים כנ"ל נכונים גם לגבי הפניית פרופ' ליכט לדברי המלומדים קרמניצר ונגאים, אשר אף היא מצאה ביטוי בפסק' ד' של בהמ"ש העליון בעניין מליסרון, אשר מתייחסים לדברי קרמניצר ונגאים, בין היתר, כדלקמן:

"המבחן הראשון, המבחן הארגוני – ...ראו...מ' קרמניצר וח' גנאים "האחריות הפלילתית של התאגיד" ספר שmagר – מאמרם – חלק ב' 87 (תשס"ג-2003) (להלן קרמניצר ונגאים). ... מבחן השני, המבחן הפונקציונלי ... ראו גם ...קרמניצר ונגאים, עמ' 87-88). קטו. שני המבחנים, שהם ילידי השכל הישר, אינם תוחמים את רשותם בעלי הטעקים היכולים לבוא בגדר אורגנים בראשמה סגורה, ולא בכדי:....רשימת הטעקים והmarshot אינה אחידה לכל התאגידים, ובחלקה היא תנסה פנים בהתאם למבנה הארגון, לאופי הפעולות ולאופו חלוקת הכוחות והסמכויות של הגוף נשוא הבדיקה, גם שיקולי מדיניות משפטית יטלו לא אחת חלק בקביעת המספרת, ומטבע הדברים יגבר משקלם במרקבי הגבול', ... ראו גם קרמניצר ונגאים, עמ' 89). ... עיוון בפסקת בית המשפט זה מעלה, כי עד כה לא נעשה שימוש במבחן זה על מנת לשולח תחולתה של תורה הארגנים מכל וכל, והדיוו. כל שהיא, נשא אופי תיאורטי בלבד (עניינו מודיעים, עמ' 385); כך למשל, אף בעבירה של גרים מות ברשנות,

אשר ניתן לכואורה לטענו כי היא בעלת אופי "אנושי", נמצא כי יש למצוא את התאגיד חiyב בפליליים לעניינו הפרט פקודת הבתיוחות בעובודה ... לכל אוסף, כי כפי שמצינימס קרמניצר ווגנאים, ספק רב אם יש מקום לקבעה קטגורית, ויש לבחון כל מקרה לגופו (קרמניצר ווגנאים, בעמ' 94-95) ... וכי שמצינימס קרמניצר ווגנאים, צידוק עיקרי בהשתת אחראיות על התאגיד בגין מעשי הפרט נובע מכך שהפרט פועל כדי להטיב עם התאגיד, ולכן, כאשר פועל נגד התאגיד, לא יהיה זה מוצדק לחייב את התאגיד בגין מעשייו (קרמניצר ווגנאים, בעמ' 98-99)".

הנה כי כן, גם בהמ"ש עצמו קובע כי בפועל, כל מקרה יבחן לגופו, כאשר שיקולי מדיניות משפטית וציבורית יכולים להטוט את הcpf בצורה משמעותית לכיוון חיוובו של התאגיד בפליליים בגין מעשים שביצעו אורגן. מכל מקום, לא ראוי להתייחס להפניה פרופי ליכט למולדים, היות ומדובר בנושא שנידון בהרחה והוכרע בפסקה, ותאויריות וריעונות שהועלו על ידי מולדים, בוודאי בהתאם לכך ידועות בעת מתן פסקי הדין כנ"ל, אינם בכלל הכבוד, הדין בישראל. בהמ"ש העליון בישראל קבוע שמדובר בדיונים תיאורתיים, בלבד, וכי בפועל בישראל, אפילו בעבירות שחייבנו לכואורה אנושיות, ניתן ליחס לתאגיד ידיעה ולמצוא אותו אחראי בפליליים, כמו למשל גרים מות ברשנות וכיוצא ב, כפי שנספק למשל בת"פ (שלום, ת"א) 3935-02-02 פרקליטות מחוז ת"א - פלילי נ' חברת החשמל לישראל בע"מ (פורסם ב'נבו', 20.12.2005).

פירושים של הדברים, להלכה ולמעשה, כי מרוב עצים לא רואים את העיר. מרוב מבחנים ותורות והנחות היה ניתן לאבד את העיקר וככל הצדק הבסיסים. בהמ"ש קובע כי הדבר לא נעשה, כי פעם אחר פעם, עיני בהמ"ש נשארו פקוחות והוא הבית על תוצאות פסיקתו, מעבר ל מבחנים עצם, כך שתעללה בקנה אחד עם מדיניות אחראיות פלילית, ציבורית ומשפטית ראויה. ובמקרה דנן, המדיניות הרואה, הינה כי יש ליחס את ידיעתם והתנהלותם של אנשי הסגל ושל עו"ד גריין לנتابעים שהם גופים ציבוריים שקיבלו לידיים כספים רבים שהושגו במסגרת הונאה.

ד.4. פרופ' ליכט שגה בקביעתו כי חבר דירקטוריון יחיד אינו יכול להיות אורגן של החברה:

המבחנים, כפי שהוצעו לעיל הם האם אותו הארגן פועל לטובת התאגיד וכיוצא ב, מבחנים של שיקולי מדיניות משפטית וציבורית כמפורט לעיל. כל המבחנים הנ"ל מתקיימים בעניינינו, וברור כי הארגנים של הנتابעים פועלו בתוך עמותת ישותה בכך להטיב עם הנتابעים, ולהעביר להם כספים בנסיבות מיוחדות. המדיניות השיפוטית, המשפטית, הציבורית, והכלכליות בישראל כיום תחיב את ייחוס הידיעה והחטהלות לנتابעים.

בסעיפים 38 ואילך להצהרתנו, פרופ' ליכט כותב דברים, אשר בכל הכבוד, אינם עוניים בקנה אחד עם הדין בישראל. כך לדוגמה, דבריו בסעיף 41 לפיהם בהעדר הרשאה ספרטיפית, חבר יחיד מחברי הגוף המנהל של התאגיד לא ייחס אורגן של התאגיד, ידיעתו לא תהسب ידעת התאגיד וכו'. בכל הכבוד, הדברים אינם נכוןים בכלל.

הרי, כאמור מטעמה, מטעמה פסקי הדין אליהם הפנה פרופ' ליכט עצמו - פשי"ד של בהמ"ש העליון בעניין מודיעים ובעניין מליסרון, הורשו החברים בגין מעשים שהם לא אישרו לאורגן שפועל מטעמן לעשות. חברת מודיעים לא אישרה למי שנחג ברכב מטעמה לבצע עבירה תנואה, וחברת מליסרון לא אישרה לאורגנים שלא לבצע עבירות בניירות ערך. אפילו שגם מודיעים וגם מליסרון לא נתנו לאותם אורגנים הרשאה מלכתחילה, וגם לא אישרו את מעשיהם בדיעבד בשום דרך, בתי המשפט הרשיינו אותם בדיון פלילי בכל זאת וייחסו להן את מעשיהם וידיעתם של הארגנים שלහן, למרות שארגנים אלו לא היו חברי הנהלה.

.84. בדומה להגדרת ההפקיד הפורמללית לפי תורת הארגנים, גם עניין הרשותה הינו חסר משמעות ממשית. לאחרת כל תגידי יוכל לחמק מאחריות, באומרו "אני לא אישרתי את ביצוע הפעולה". הדברים חסרי שחר ואין מטארים נכונה את הדין כיום בישראל. גם האמור בסעיף 42 ואילך להצהרת LICIT, בכל הבודד, חסר שחר. לשאלה אם אותו ארגן חריג מהרשותה אין משמעות ממשית. הרי בפסק הדין שהוצגו לעיל, ואפילו בפסקה"ד שהוצגו על ידי פروف' LICIT בהצהרתו, אין מקרה בו חברת נתנה הרשות לארגן מטעמה לבצע עבירה פלילית. בפועל כל הארגנים שבפסק דין LICIT בחוסר הרשותה, ואין בכך לשנות מהו זה מהרשותם אותם תאגידים בפלילים בגין מעשי הארגנים שלהם שיוחסו לאותם תאגידים.

๔.5. התיקיות להפניית פروف' LICIT לפסקה"ד גוטסדינר:

.85. בסעיף 43 להצהרת LICIT הוא מפנה לפסקה"ד של בהמ"ש העליון בע"פ 14/7621 אהרן גוטסדינר נ' מדינת ישראל (פורסם ב'ינבו, 1.3.2017) (להלן: "גוטסדינר"). בכלל הבודד, המדבר בפסק דין שהינו בלתי רלוונטי בעליל לסוגיה דן. המדבר בתירמתה הציגו עובדי מדינה תעוזות אקדמיות ואחרות כדי לקבל שכר, בעוד המוסדות שהעניקו את התעוזות לא עמדו ברמה הנדרשת. בהמ"ש קבע כי טענת הנואשים לפיה רק הם העמדו לדין ולא בכירים בשירות המדינה אינה נכונה ואני משמשת הגנה מן הצדק. שכן לא ניתן לייחס למدينة ידיעה אודות פועלות בלתי חוקיות שבוצעו. אין לכך קשר ל蹶ה שלנו.

.86. בעניין זה מדובר בטענת הגנה של הנואשים בפלילים לצורך הקלה בעונשם בנוגע למدينة שהעסיקה אותם ולא העמידה עובדים אחרים לדין, ככלומר בטענת מי שטענו שהם ארגנים, ולא בטענה הגנה של תאגיד. עוד אציין כי גם כאן מדובר בהשוואה מהתחום הפלילי, בתחום האזרחי שבעניינו, וחՐף זאת, גם בגוטסדינר בהמ"ש הרשיע את המעורבים בפרשה.

.87. העובדה כי פروف' LICIT מצא לנכון לסמוק את התאווריה אותה הוא מציג בהצהרתו, על פסקה"ד גוטסדינר משמשת כחרב פיפויו בידו, אשר יש בכך להוכיח כי לא עלה בידו, להציג פסיקה רלוונטית של בהמ"ש התומכת בדעתו. הדברים שכתבתי לעיל נכונים גם ביחס ליתר פסקי הדין הנזכרים בהמשך עמוד 19 להצהרתו של פروف' LICIT (כולל אלה הנזכרים שם, בהערת שלוויים מספר 33). אך היה ופרופ' LICIT עצמו לא פירט לגבייהם, איני מוצאת צורך שאעשה כן ואציג מדוע אינם רלוונטיים.

๔.6. התיקיות להפניית פروف' LICIT לפסקה"ד בובליל:

.88. בסעיפים 46 – 50 להצהרת LICIT (בעמוד 19) הוא מבקש להסתמך על אמיירות מתוך פסקה"ד של בהמ"ש המחויזי, בת"פ (מחוזי, ירושלים) 10-12-22847 מדינת ישראל נ' נסים בובליל (פורסם ב'ינבו, 13.09.2018) (להלן: "בובליל"). ראשית, מדובר בפסקה"ד של בית משפט מחוזי שאינו בו חידוש או שינוי מן ההלכות שנקבעו באופן נרחב בפסקת בהמ"ש העליון ומצוותו בו, הן בנוגע לتورת הארגנים והן בנוגע לשאלת "מיهو ארגון". לפיכך עם כל הבודד, אין טעם ממשי בהפנייה לפסקה"ד בובליל, העוסק בנושא שחוכרעו בעריכאה גבוהה יותר. שנית, גם בפסקה"ד בובליל, מדובר בהליך פלילי ולא בהליך אזרחי שהרף בו נמוך יותר, ושוב גם בפסקה"ד זה, בהמ"ש הרשיע בפלילים הן הארגנים והן את התאגידים הנואשים.

.89. בעניין בובליל, בית המשפט החליט שלא לייחס את מעשיו של אחד הנואשים שם, בשם פולדי פרץ (להלן: "פרץ"), לארגון בשם התאחדות הקבלנים והבונים בישראל (להלן: "התאחדות") שפרק שימש כאחד מ-22 חברי הנשיאות שלו. פروف' LICIT טוען כי החלטתו שלא לייחס את מעשי פרץ להסתאחדות מוכיחה כי לא ניתן לראות

בחבר הנהלה יחיד של תאגיד, שעל פי מסמכיו ההתאגדות שלו אינו מוסמך לחייב לבדוק את התאגיד, כאשרן של אותו תאגיד. קביעה זו של פרופי ליכט מנוגדת לדין ומתעלמת מן הנסיבות הספציפיות אותו מקרה (שבו מילא הורשעה ההთאגדות מכוח מעשו של ארגן אחר שלו) וכן השוני שלו מעניינו. ראשית, מעשו של פרץ (החרמת מכزو שעלתה לכדי כחדר כובל) לא היטיבו ולא נועדו להיטיב עם ההתאגדות אלא עם עצמו (נהפוך הוא, ההתאגדות קיבלה חוות דעת שמעשו עשויים להיות בניגוד לחוק). שנית, התאגדות לא אישרה את מעשו לא מראש ולא בדיעבד (נהפוך הוא – בית המשפט המחויז השתכנע כי התאגדות קימה דיון בוגע להצעת המהלך אותו הוביל פרץ, והחלטה שלא אשר את המהלך ולא לתמוך בו – סעיף 253 לפס"ד בובליל). לעומת זאת, בעניינו של פרץ כפי שנדון לפס"ד בובליל לא התקיימו שניים מן תנאים של המבחן הפונקציונלי – פרץ לא ביצע מעשים שהועילו לתאגיד והתאגיד לא אישר אותם מראש ולא אישר אותם בדיעבד, לא במפורש ולא בהतנהגות. בנסיבות אלו ניתן להבין מדוע החלטת בית המשפט המחויז בעניין בובליל שלא לראות בפרץ ארגן של ההתאגדות לצורך אותו אישום.

.90. שונים הדברים לחלוtin מעניינו, שבו אנשי סגל בכירים בתביעים, כמו גם עו"ד גryn פועלו במשך שנים על גבי שנים במסגרת עמותת ישעה על מנת להעביר כספים בסכומים עצומים בתביעים, תוך שהנתביעים קיבלו סכומים אלו בתודה. בנוסף וכפי שכבר ציינתי, בעניינו מדובר בהליך אזרחי שאינו מצריך רף וDAOות גבוה כבילה פלילי ומה שהותבע מבקש ליחס לתביעים הוא ידיעה של הארגנים/או שלוחים שלהם אודות מקור הכספי שישעה העבירה לנtbיעים ולא דוקא מעשים מסוימים שלהם.

.91. אציג – אנשי הסגל של הנתביעים לא ישבו בישעה כדי לאשר מאמריהם/תארים אקדמיים או קידום של אנשי סגל והם גם לא כתבו במסגרת מחקרים, אלא רק פועלו ללא זאת לאשר ולהעביר סכומים ניכרים של כספים לתביעים.

.92. פרופי ליכט מצטט את סעיפים 243 – 247, 249 ו- 260 לפסק הדיון, כאשר, לדעתו, הטעיפים הרלוונטיים בהם חוזר ביהם "ש המחויז על הכללים הידועים, הינם סעיפים 239 – 242 בהם מסכם בהמ"ש את ההלכות והכללים בסוגיה של חיוב תאגיד בפלילים בגין עבירה שביצעו ארגן, באופן מדויק לאלה נשקרו על ידי בהצהרה זו. כך :

"... על פי סעיף 23(א)(2) לחוק, תאגיד יושא באחריות פלילתית לעבירה המצריכה הוכחת מחשבה פלילתית או רשלנות אם 'בנסיבות העניין ולאור תפקידו של האדם, סמכותו ואחריותו בnihול עניini התאגיד, יש לראות במעשה שבו עבר את העבירה, ובמחשבת הפלילתית או ברשלנותו, את מעשו, ומחשבתנו או רשלנותו, של התאגיד'."

.240. ... אך גם נשא משרה שאנו בכיר עשוי להיחס לארגן התאגיד, וזאת אם על-פי מסמכיו התאגיד או על-פי מקור נורמאטיבי אחר רואים את פעולתם ומחשבתם כפערת התאגיד עצמוני ... נקבעו שני מבחנים חלופיים אשר על בסיסם יש להכריע בשאלת האם יש לראות באדם מסוים כארגן בתאגיד – מבחן אחד הוא המבחן הארגוני ... וה מבחן השני הוא המבחן הפונקציונלי ...

.241. ... שאלת האחونة זו היא שאלת של מדיניות משפטית אשר לאורך השנים עוצבו מספר מבחני עזר שנעודו לסייע לענוט עלייה – בתי המשפט נדרשים לבחון האם דבר החקירה לא הכוון להוציאו מתוכו את האפשרות להטיל אחירות על התאגיד, האם פעולה הארגן נעשתה במהלך מילוי תפקידו וכן האם הפעולה הייתה לטובה התאגיד או לכל היותר לא כוונה נגדו.

.242. ... ההחלטה קבעה כי יש לפרש בהרחבה את גדר המבצעים אשר יכולו תחת הביטוי "במילוי תפקידו". (שם, בפסקה ק"כ)

ד.7. טענות רפואי' ליכט בנוגע להרמת מסך:

93. בשולי הצהרתנו (סעיפים 77 – 80) טוען רפואי' ליכט כי אין להתייר הרמת מסך בין חברה לחברת בת ללא שהתקיים ניצול לרעה של המבנה התאגידי לשם פגיעה בנותים. רפואי' ליכט שוגה גם בזאת.
94. אני מניחה שכונתו של רפואי' ליכט היא לעובדה שחלק מהנתבעים פועלו באמצעות חברות או גופים שבשליטתן. זהה פרקטיקה נוהגת בישראל, בהם גופים ציבוריים וארגוני לא מטרת רווח בדומה לנتابעים, מבצעים פעולות בעלות אופי מסחרי מובהק באמצעות חברות או גופים שבשליטתן.
95. בניגוד לנאמר בהצהרת ליכט, במקרה דנן, במסגרת הווערו הכספיים לנتابעים, או לחברות שבשליטתן, ע"י ארגונים ושלוחים של הנتابעים, כאשר יעד הכספי הסופי להעברה נקבע על ידם, הרי שאין משמעות ממשית לאישיות המשפטית הנפרדת של החברה מהנתבע שהוא באבעותנו. אין הבדל בין העברת כספיים לאוניברסיטה ובין העברת כספיים לחברת בעלותה ובשליטתה המלאה.
96. במקרה זה, תהייה זו הנחה סבירה ביותר כי בהמ"ש ירים את מסך ההתאגדות. במקרה שלנו חלות כל האלטרנטיבות שנקבעו בסעיף 6 לחוק החברות (ראה סעיף 77 להצהרת ליכט), וכי בכלל אחת מהן, כדי להרים את מסך ההתאגדות מעל החברות שבשליטתן הנتابעים הראשיים (אוניברסיטה) וליחסן לנتابעים הראשיים עצם. הרי הנتابעים הראשיים, באמצעות ארגוניהם ושלוחיהם בעמותות ישעה שימושה את כספייה מ- BLMIS, החליטו על העברת הכספיים כאוות נפשם, בין אם לעצםם ובין אם לחברות בשליטתן. למסך ההתאגדות במקרה זה אין משמעות, וברור כי הרמתו הינה "צדקה ונכונה". כבר הרחבתי בעניין חזקת הידיעה של הנتابעים, הידיעה הקונסטרוקטיבית וכו', תום ליבם המוגבר הנדרש לאור היוטם גופי ציבוריים וכו', והכל מוביל למסקנה כי נתבעים אין הגנה ממשית מפני הרמת מסך כנ"ל.
97. במקרה זה אפילו אין צורך להיזקק לחזקת הידיעה הקבועה בסעיף 6(א)(2) לחוק החברות, לפיה קיימת חזקת ידיעה כאשר יש "חישד בדבר טוב ההתנהגות". אך בבחינת מעלה מן הצורך, הרי שם חזקת ידיעה זו מתקיימת במקרה זה, וחזקה על הנتابעים שידעו מהו מקור הכספיים שייעשה מעבירה להם. פסק דין שנייתן לא מזמן ע"י בהמ"ש העליון, בע"א 8416/19 עוז'ד שלמה נס ורוי'ח אלי שפלר מפרק'י חברת אגורקסקו חברה לייצור קללי בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בינבו', 22.12.2021), קבע כי יש לפרש בהרבה את חוק החברות בנוגע להרמת מסך והשיקולים והמרקמים בהם יורם מסך ההתאגדות, ולא רק במקרה של חקלות פירעון ופירוק חברה, וכן כי הרמת מסך הינה כלי "רחב היקף", כדלקמן:

"... תכליתה של הרמת המסך היא למונע שימוש לרעה באישיות המשפטית הנפרדת של החברה, ולהגון על נושאים חיצוניים מפני התנהגות בלתי נאותה של החברה ובעלי מנויותיה) ... למעשה, ניתן להעלות על הדעת מגוון שיקולים לעתור להרמת מסך ההתאגדות חברה וחשיפת בעלי המניות המסתתרים מאחורי מסך ההתאגדות אף מבלי שהחברה נקלעה לחקלות פירעון ... הרמת מסך מהוותה אפוא נדבך חשוב בדייני חברות ואני מוגבלת לנسبות של חקלות פירעון ... השיקול המעשית בנסיבות הליך הרמת מסך, רק כאשר תאגיד מתקשה לשאת בחובותיו, איןו מכתיב פרשנות מצמצמת של הנורמה החוקית. הוא ודאי אינו מגביל אותו. אדרבה, בחלוקת נכבד של המקרים, כאשר שיעור החובות נמוך מכדי להצדיק הליידי פירוק של חברה, תיבחר הרמת מסך כצעד חלופי מעשי יותר ... הרמת מסך משמשת אפוא ככלי להרחבת מעגל היריבות, וליצירת יՐיבות ישירה בין הנושאים לבין

בעלי המניות. תחולתה של הרמת מסך הינה רחבה וחולשת על תחומי משפט רבים ... מדובר אפוא בכל רוח היקף, שאופיו ייחודי".

.98. אכן, מדובר בפסק דין של בהם"ש העליון מהזמן האחרון, אולם אין מדובר בשינוי מגמה. דברים דומים נפסקו על ידו זה מכבר. כגון בReLU"א 510/00 ת. **רשות קבלניות (1990) בע"מ נ' אילנה ענבר**, נד(2) 712 (2000), הרים בית המשפט את מסך ההתאגדות בין חברות קשורות, כדלקמן:

"הרמת המסך מוכרת ואפשרית בהיקף זה או אחר, הכל לפי טיבו של העניין, הן כדי למנוע מעבלי מניות בחברה או מהחברה כתאגיד ניצול ההפרדה שביניהם להשגת מטרה לא כשרה, הכרוכה ממשילא בפגיעה בזולות, בקיומו או בהסתבת נזק לו, והן לשם עשיית הצדקה, והיושר ושמירה על טובת הציבור" ... "אין להטעב בمسקנה כי החברה המבקשת והחברה החייבת הינו חברות קשורות אשר בנסיבות העניין ראוי להרים את המסך ולראותן כישות כלכלית-עסקית אחת".

ה. סיכום ומסקנות:

.99. בהינתן מסקנותי לגבי הנושאים והעניינים המשפטיים הנ"ל, ובshall המידע הרלוונטי שהוצע לפני כאמור לעיל בהצהרתי זו, הרי שהمسקנה המתבקשת הינה כי על פי הדין הישראלי בכללותו – הן מכוון דין התאגידים והן גם מכוחם של דין רלוונטיים אחרים – ידיעתם והתנהלותם של אנשי הסגל של הנتابעים, כמו גם של עוז"ד גריין, והיו מעורבים באישור העברת הכספיים מראה"ב דרך עמותת ישעה אל הנتابעים, היא גם ובהכרח ידיעתם והתנהלותם של הנتابעים.

.100. בהתאם לסעיף 1746 לקוד 28 של ארצות הברית, אני מצהירה בזאת, בכפוף לעונשים בגין מותן עדות שקר, שאמיורתיי דלעיל הן נכונות ואמיתיות.

ורדה אלשיך

סגנית נשיא בית המשפט המחוזי (בדימוס)

12 ביוני 2022

Appendix A

Curriculum Vitae

Varda Alshech (Ms.) Hon. (Ret.) Judge

Born in Tel Aviv, Israel

- 1967 Graduate law school in the Tel Aviv Branch of Hebrew University of Jerusalem. 1967
 Admitted to the (Israeli) Bar.
- 1970-1972 Private practice.
- 1972-1978 Tel-Aviv (Civil) District Attorney. Deputy District Attorney (Civil) with a judicial appointment.
- 1974-1978 Minister of Justice's representative at the District Planning and Construction Zoning Committee. At the same time, I was active with the Israeli Bar Association, as well as a member of the National Bar Council, until I appointed as a judge.
- January 1978 Appointed as judge at the Tel-Aviv Magistrate (Hashalom) Court. Practiced in all types of civil law. At the time of my appointment, I was the youngest judge appointed in Israel.
- 1987 Appointed as a Court Registrar at the Tel Aviv District Court. I practiced, among other things, in civil law, foreclosures, stay of exit orders, restraining orders, inheritance law and matrimonial law.
- 1990 Appointment as acting judge at the Tel Aviv District Court. Practiced in all types of civil law, except one year during which I presided in a panel of judges for serious crimes.
- 1995 Permanent appointment as judge at the Tel Aviv District Court. Practiced in many areas of civil law, including contracts, personal injury, real estate, commercial law, and I also presided on a panel of judges for civil appeals.
- 1997 In addition to the above practice areas, I was also appointed as a judge in the liquidation, receivership, recovery, and bankruptcy department.
- 1999-2013 Department manager. I presided over some of the largest liquidation, creditor settlements cases in the (Israeli) economy, such as Delek Real Estate, Africa Israel, the Bank of Commerce, Feuchtwanger Industries, Club Market, Habima Theater, Tevel International Communication, Burger Ranch, TWA Israel, PAN-AM Israel along with Delaware court, Ruppin Academic Center, Geographic Tours Ltd., Dan cooperative structural change from co-op into a company and many others.

I also presided over bankruptcy proceedings of diamond dealers, such as Assa Rubi (Yuval Gad Company) and others. My responsibilities were professional and executive, including assigning cases and issuing guidelines, both for the judges and the related advisors. The new position required handling over 2,000 new cases opened every year. The department ran without delays.
- In 2006 I was appointed to be the Vice President of the Tel Aviv District Court.

Retired in November 2013.

1979 et seq. Member of the National Judicial Representation (except for two years) and between 2006 to 2012 served as the National Judicial Representation Chairlady.

Within the National Judicial Representation, I was involved in handling key issues, such as: All negotiations on salaries, including components thereof and addons, as part of the Finance Committee and the Constitution Committee; Handling retirement issues for judges appointed after 1995; Representing the judges, as head of the delegation of judges in conferences by the European Association of Judges and the International Association of Judges.

2013 et seq. Since my retirement I served as arbitrator and mediator in various fields of law. I also served as a consultant in the debt settlement proceeding of Hadassah hospital in Jerusalem, and “Mega”. I served as Chairperson for an independent committee for “Africa” Corporation. I am an arbitrator and mediator at the Center of Arbitration in Tel Aviv and provide advice for law firms in the areas of my past practice.

2016 Appointed as Director at Clal Insurance Enterprises Holdings Ltd., and as director I am a member of the Remuneration Committee, Audit Committee and Class Actions Committee.

2021 Appointed as external director at Denya Cebus Ltd. one of Israeli largest construction corporations.

2021 Appointed to the Managing Board of Ariel University – volunteer position.

Since 2013 I am invited, from time to time, to lecture, at Tel Aviv University, “Lahav”, accountants’ continuing education, director courses and participates on professional panels.

Publications

2005 First Edition of the book I wrote with my law clerk – “Stay of Proceedings: Law and Practice”. This is the only book in existence, in Hebrew, on this issue, and which was in great demand, including printing of additional edition.

2010 Second Edition of the book I wrote with my law clerk – “Stay of Proceedings: Law and Practice” – was published. To date, it is the only book in Hebrew on the issue and it is used as a guide to all who practice the field.

Married to Yossi Alshech, economist and financial advisor. We have three children and ten grandchildren.